

Kalastuksenvalvojan oppimateriaali

Sisältö

Ohje lukijalle

Kalastuslaki

Kalastusasetus

Otteita seuraavista säädöksistä:

Hallintolaki

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Kielilaki

Rikoslaki

Laki rikesakkorikkomuksista

Asetus rikesakkorikkomuksista

Ohje lukijalle

Tämä on Kalatalouden Keskusliiton koostama opintomateriaali, joka on tarkoitettu kalastuksenvalvojen koulutukseen osallistujille ennakotehtäväksi tai omatoimisen opiskelun tueksi.

Kalastusasetuksen 47 §:n mukaan kalastuksenvalvojan koulutuksessa on perehdyttävä seuraaviin opintoaiheisiin:

- 1) kalastusta ja kalastuksenvalvontaa koskevaan lainsäädäntöön ja käytäntöön;
 - 2) hallintolain mukaisiin hyvää hallintoa koskeviin perussäännöksiin, jotka asettavat viranomaisten toiminnalle laadulliset vähimmäisvaatimukset, sekä muuhun tehtävässä tarvittavien hallintotehtävien hoitamista koskevaan lainsäädäntöön;
 - 3) viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin;
 - 4) kielilakiin ja saamen kielilakiin siellä missä kyseistä kieltä tarvitaan;
 - 5) asiakaspalvelutaitoihin;
 - 6) turvalliseen vesillä ja jäällä liikkumiseen; sekä
 - 7) yhteistoimintaan muiden kalastuksenvalvontaa suorittavien viranomaisten kanssa.
- Koulutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kalastuksenvalvojan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Kalastuksenvalvojan käytännön toiminnan kannalta kalastuslaki sisältää keskeisimmät säännökset. Kalastuksenvalvojan kokeeseen sisältyy kuitenkin kysymyksiä kaikista mainitusta opintoaiheista.

Tämä aineisto sisältää kalastuslain ja -asetuksen kokonaisuudessaan. Näiden lisäksi olemme poimineet muista kalastusasetuksen 47 §:n mainitsemista säädöksistä kalastuksenvalvonnan kannalta keskeisimmät säännökset.

Tätä aineistoa ei tule pitää tyhjentävänä esityksestä kalastuksenvalvojan tarvitsemasta lainsäädännöstä. Kalastuksenvalvoja voi työssään joutua soveltamaan myös tästä aineistosta pois jätettyjä sääntöjä.

Tähän opintomateriaaliin ei ole otettu rajatuilla alueilla tarvittavia säännöksiä, kuten rajajokisopimusten kalastussääntöjä. Myös saamen kielilaki on jätetty tästä pois. Näitä säädöksiä voi tarvittaessa hakea osoitteesta www.finlex.fi.

Kalastuslaki 16.4.1982/286

Annettu Helsingissä 16.4.1982
Muutettu lailla 31.1.1985/112
Muutettu lailla 1.5.1988/328
Muutettu lailla 4.12.1992/1204
Muutos 11.6.1993/489. Tämä muutos tuli voimaan 22.12.1993 annetulla asetuksella 1330/93
Muutettu lailla 22.12.1993/1355
Muutettu lailla 4.12.1992/1204
Muutettu lailla 11.6.1993/489
Muutettu lailla 12.4.1995/562
Muutettu lailla 12.7.1996/526
Muutettu lailla 5.12.1996/968
Muutettu lailla 12.12.1996/1045
Muutettu lailla 10.1.1997/40
Muutettu lailla 30.5.1997/493
Muutettu lailla 19.12.1997/1212
Muutettu lailla 3.4.1998/252
Muutettu lailla 18.12.1998/1017
Muutettu lailla 21.5.1999/693
Muutettu lailla 4.2.2000/93
Muutettu lailla 14.7.2000/687
Muutettu lailla 31.8.2001/756
Muutettu lailla 26.10.2001/877
Muutettu lailla 16.11.2001/1001
Muutettu lailla 14.6.2002/518
Muutettu lailla 21.2.2003/154
Muutettu lailla 5.12.2003/1016
Muutettu lailla 26.11.2004/1066
Muutettu lailla 15.7.2005/590
Muutettu lailla 26.6.2009/522
Muutettu lailla 27.11.2009/976
Muutettu lailla 22.12.2009/1462
Muutettu lailla 20.8.2010/697
Muutettu lailla 27.8.2010/773
Muutettu lailla 25.3.2011/270
Muutettu lailla 13.5.2011/473
Muutettu lailla 27.5.2011/600
Muutettu lailla 15.6.2012/293
Muutettu lailla 13.12.2013/899
Muutettu lailla 13.12.2013/912

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Kalastusta harjoitettaessa on pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen. Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkiperaisesti ja ottaen huomioon

kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä. Tällöin on vältettävä toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa vahingollisesti tai haitallisesti luontoon tai sen tasapainoon.

2 §

Kalastusoikeuden haltija on ensi kädessä velvollinen järjestämään kalastuksen ja kalakannan hoidon niin, että 1 §:ssä mainitut tavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon.

Valtiolle kuuluvien kalavesien ja kalastusten osalta on 1 momentissa säädetty velvollisuus sillä valtion viranomaisella, jonka hallinnassa vesialue tai kalastus on.

3 §

(22.12.2009/1462) Yhteisen kalaveden osakkaiden muodostama yhteisalue lain (758/1989) mukainen osakaskunta toimii tässä laissa tarkoitettuna kalastuskuntana.

Kalatalouden edistämistä ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista varten vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä kunnallisesta ja valtionhallinnollisesta jaotuksesta riippumatta kalastusalueisiin.

Valtion kalataloushallintoa hoitaa maa- ja metsätalousministeriö. Kalatalouden piirihallintoviranomaisina toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

4 §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään kalastusoikeudesta, koskee soveltuvin osin myös oikeutta pyytää rapuja. Helmisimpukan pyynnin kieltämisestä on säädetty erikseen.

Nahkiaisen pyynti luetaan kalastukseksi, ja se, mitä tässä laissa säädetään kaloista, koskee, jollei säännöksestä muuta ilmene, vastaavasti myös nahkiaista.

2 luku

Kalastusoikeus

5 §

(17.5.2011/600) Oikeus harjoittaa kalastusta ja määrätä siitä kuuluu vesialueen omistajalle, jollei tätä oikeutta ole luovutettu toiselle tai jollei jäljempänä tässä laissa muuta säädetä. Oikeus kalastaa vesilain (587/2011) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun vesialueen rajan ulkopuolella olevalla tulva-alueella, milloin se on veden peittämä, kuuluu vesialueen omistajalle.

6 §

(22.12.2009/1462) Yleisellä vesialueella meressä sekä Suomen talousvyöhykkeellä on jokaisella Suomessa vakinaisesti asuvalla Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaisella oikeus harjoittaa kalastusta. Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaisilla on edellä tarkoitettulla alueella kotipaikasta riippumatta oikeus kotitarve- ja virkistyskalastukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa järjestysmääräyksiä 1 momentissa tarkoitetun kalastuksen harjoittamisesta siltä osin, kuin vesialue ei kuulu 68 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kalastusalueeseen. Tällöin on erityisesti otettava huomioon, ettei muu kalastus saa kyseisellä alueella kohtuuttomasti haitata tai vaikeuttaa siellä ammattimaisesti harjoitettavaa pyyntiä taikka heikentää sen edellytyksiä.

Milloin ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen tarve sitä edellyttää, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tällaisen kalastuksen harjoittamista varten vuokrata 1 momentissa tarkoitetulla vesialueella olevan lohien tai taimenen pyyntipaikan taikka antaa määräajaksi luvan sen käyttämiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös myöntää luvan kotitarve- tai virkistyskalastukseen sanotulle alueelle muullekin kuin 1 momentissa tarkoitetulle ulkomaalaiselle.

Ammattimaiseen kalastukseen tarkoitettuja pyydyksiä saavat 1 momentissa tarkoitetulla vesialueella käyttää vain ammattikalastajat. Ammattimaiseen kalastukseen tarkoitetuista pyydyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 a §

(31.8.2001/756) Ammattikalastajana pidetään henkilöä, joka harjoittaa kalastusta ja saa siitä sekä pyytämänsä saaliin jalostamisesta toimeentulonsa tai oleellisen osan siitä.

Kalastajan katsotaan saavan kalastuksesta ja pyytämänsä saaliin jalostamisesta toimeentulonsa tai oleellisen osan siitä, jos hänen mainitusta toiminnasta saamansa myyntitulot (kalastuksen kokonaistulo) ovat vähintään 30 prosenttia kalastajan saamiensa kaikkien elinkeinotoiminnan kokonaistulojen, palkkatulojen ja muiden hänen säännöllisesti saamiensa kokonaistulojen yhteismäärästä. Yhtiön tai osuuskunnan osakkaana kalastusta harjoittavan kalastajan kalastuksen kokonaistuloihin luetaan myös yhtiön tai osuuskunnan kalastuksen kokonaistuloista hänelle kuuluva osuus. Toisen palveluksessa olevan kalastajan kalastuksen kokonaistuloihin luetaan myös hänen kalastuksesta saamansa palkkatulot.

Henkilöä, jonka saama kalastuksen kokonaistulo on alle 30 prosenttia, mutta vähintään 15 prosenttia hänen saamiensa kaikkien elinkeinotoiminnan kokonaistulojen, palkkatulojen ja muiden hänen säännöllisesti saamiensa kokonaistulojen yhteismäärästä, pidetään ammattikalastajana 6 §:n 4 momenttia sekä kalansaaliin ilmoittamista ja kalastuksen sääntelyä koskevia säännöksiä sovellettaessa.

7 §

Yleisellä vesialueella järvessä on jokaisella järveen ulottuvassa kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuvalla oikeus harjoittaa koukkukalastusta. (12.12.1996/1045)

Muusta kalastuksesta 1 momentissa tarkoitettulla vesialueella päättää kalastusalue. Päätöstä tehtäessä on otettava erityisesti huomioon ammattikalastajien tarpeet. Kalastusalue saa periä tässä momentissa tarkoitettua kalastuksesta kohtuullisen maksun. Kalastusalue saa käyttää maksuina kertyvät varat kalakannan hoitoon siinä vesistössä, jossa yleinen vesialue sijaitsee. (14.7.2000/687)

8 §

Sen lisäksi, mitä 6 §:n 1 momentissa ja 7 §:n 1 momentissa säädetään kalastamisesta yleisellä vesialueella, on jokaisella oikeus muullakin vesialueella harjoittaa onkimista ja pilkkimistä sekä yhdellä vavalla, kelalla ja vieheellä viehekalastusta, kuitenkin vetouistelua lisäksi yhdellä painovieheellä tai syväajällä, lukuun ottamatta lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikkoja sekä niitä vesialueita, joilla kalastaminen on muun säännöksen nojalla kielletty. Onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskilpailuja sekä muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia varten on saatava myös kalastusoikeuden haltijan lupa. (12.12.1996/1045)

Kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuva henkilö saa harjoittaa muikun, kuoreen, silakan ja kilohailin pyyntiä verkolla meressä myös yleiseen vesialueeseen kuulumattomalla, kunnassa olevalla vesialueella, joka sijaitsee ulkosaaristossa tai aavaa selkää vastassa. Milloin tällainen vesialue on kylänrajan sisäpuolella, kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuva henkilö saa harjoittaa siellä myös koukkukalastusta, ei kuitenkaan pitkällä siimalla. (12.12.1996/1045)

Mitä edellä on säädetty kylänrajan sisäpuolella olevista vesialueista, koskee myös jaettuja vesialueita.

Tässä pykälässä tarkoitettua kalastusta ei saa harjoittaa niin, että kalaveden omistajan tai vuokraajan tavanomaisilla apaja- ja isorysäpaikoilla harjoittama kalastus estyy tai häiriintyy.

8 a §

(15.6.2012/293) Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupaa haetaan kirjallisesti, ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee luvassa asettaa alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee pyytää toimialueensa kalastusalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä luvanhaltija elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

Kalastusmatkailuyrittäjän tulee 1 momentissa tarkoitetun luvan saatuaan suorittaa kalenterivuositain valtiolle 100 euron suuruinen viehekalastusmaksu kunkin sellaisen 88 §:n 2 momentissa tarkoitetun läänin osalta, jonka alueella kalastusmatkailuyrittäjä järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia.

9 §

(22.12.2009/1462) Jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus saada lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta kylänrajain sisäpuolella olevalla vesialueen omistajan osoittamalla alueella ja hänen määräämällään tavalla. Tällaisen luvan saaja on velvollinen suorittamaan siitä vesialueen omistajalle kohtuullisen maksun. Jos maksun määrästä ei sovita, asia voidaan saattaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

(9 §:n 2 mom. kumottu 22.12.1993/1355.)

10 §

Edellä 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua kalastusta ei saa harjoittaa eikä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lupia myöntää siten, että vesialueen omistajan, vuokramiehen tai sanotulla alueella kalastusta ammattimaisesti harjoittavan mahdollisuus kalastusoikeutensa hyväksikäyttämiseen kohtuuttomasti vaikeutuu. (12.12.1996/1045)

Vesialueen omistaja voi siirtää 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lupien antamisen ja maksujen perimisen kalastusalueen tehtäväksi.

Mitä 9 §:ssä ja tämän pykälän 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskee useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osalta kalastuskuntaa.

11 §

(22.12.2009/1462) Jos 1 §:ssä mainitut tavoitteet, kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kalaistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaaminen tai erityiset syyt vaativat, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella vesialueen omistajan tai kalastusalueen pyynnöstä taikka omasta aloitteestaan oikeus määrättyllä alueella rajoittaa 8 §:ssä tarkoitettua onkimista ja pilkkimistä tai 9 §:ssä tarkoitettujen lupien myöntämistä taikka kieltää ne määrääjäksi.

Vesialueella, jolla tavanomaista tehokkaamman kalakannan hoidon tulosten turvaaminen, kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kalaistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaaminen, petokalojen tärkeiden kutualueiden suojeleminen tai liiallisen häirinnän estäminen taikka merilintujen pesimisen turvaaminen pesimäaikana sitä edellyttää, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kiellettävä 8 §:ssä tarkoitettu viehekalastus. Kielto annetaan vesialueen omistajan tai kalastusalueen tai vuokramiehen, ammattikalastajan tai sen, jonka etua asia koskee, hakemuksesta taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen omasta aloitteesta, ja kielletty alue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalastusalueen vesipinta-alasta.

Kalastusalue voi vesialueen omistajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kalaveden tuoton pienuuden vuoksi tai muusta pätevästä syystä määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen enintään kuuden kuukauden ajaksi. Jos kielto tai rajoitus on tarpeen toistuvasti, määräys on alistettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi.

12 §

(19.12.1997/1212) Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat hallinnassa. Tarkempia säännöksiä niiden käytöstä samoin kuin valtiolle kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä ja kalastuksen harjoittamisesta valtion omistamilla vesialueilla annetaan asetuksella, jolloin ammattikalastajien ja paikallisen väestön etu on ensi sijassa otettava huomioon. Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa vakinaisesti asuvilla, jotka harjoittavat ammattikalastusta, kotitarvekalastusta tai luontaiselinkeinoja, on kuitenkin oikeus saada korvauksetta lupa kalastuksen harjoittamiseen mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla.

Mitä tämän lain 8 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan kuitenkin myös valtion omistamilla vesialueilla.

13 §

Ylimuistoisella nautinnalla tai muulla perusteella laillisesti saatu oikeus kalastuspaikkaan tai kalastukseen toisen kylän rajain sisällä tahi kylänrajain ulkopuolella jää edelleen voimaan sellaisena kuin sitä on vanhastaan

käytetty. Ylimuistoinen nautinta kalastuspaikkaan on kuitenkin voimassa ainoastaan, milloin paikan rajat voidaan luotettavasti osoittaa.

Jollei oikeutta kalastuspaikkaan tai kalastukseen toisen kylän vesialueella ole alueen piirirajaa käytäessä hyväksytty, on sitä koskeva kanne pantava vireille yleisessä alioikeudessa kolmen vuoden kuluessa siitä, kun rajankäynti on saanut lainvoiman.

Milloin kalastusoikeudesta on tuomioistuimen päätöksellä tai muutoin laillisesti määrätty toisin kuin tässä laissa edellä on säädetty, sellaista määräystä on edelleen noudatettava.

14 §

(22.12.2009/1462) Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus pitää isoa rysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydydystä lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi saattaa asian hakemuksella aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava sen täyttä arvoa vastaava korvaus. Jollei arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä vuotuista puhdasta tuottoa.

Luovuttamista koskeva erimielisyys voidaan saattaa hakemuksella aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee aluehallintoviraston määräämän kahden esteettömän henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa sitä varten tarvittava arvioiminen.

14 a §

(22.12.2009/1462) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa neuvottelukunnan käsittelemään Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa sijaitsevien valtiolle kuuluvien kalavesien kalatalouskysymyksiä. Neuvottelukunta asetetaan kutakin kuntaa varten kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sen tehtävänä on toimialueensa puitteissa antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita sekä suorittaa muut sille määrätyt tehtävät.

Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen tulee pyytää neuvottelukunnalta vuosittain lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista. Viranomaisen ei voi poiketa annetuista lausunnoista ilman erityistä syytä.

14 b §

(19.12.1997/1212) Edellä 14 a §:ssä tarkoitettussa neuvottelukunnassa on viisi jäsentä sekä kullakin henkilökohtainen varajäsen. Metsähallitus, saamelaiskäräjät, kalastusalueet, kunta sekä ammattikalastajien paikalliset järjestöt nimeävät kukin yhden jäsenen ja hänelle varajäsenen. Jos ammattikalastajat eivät ole järjestäytyneet tai järjestöt eivät pääse yksimielisyyteen yhteisestä ehdokkaastaan, kunta nimeää näiden ehdokkaista yhden. Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta jäsentä on läsnä.

Neuvottelukunnasta on muutoin voimassa, mitä valtion komiteoista on määrätty.

3 luku

Kalastusoikeuden vuokraaminen

15 §

Se, jolla on kalastusoikeus tietyllä vesialueella, voi antaa sen vuokralle. Kalastuskunta voi antaa kalastuskunnalle kuuluvan vesialueen vuokralle siten, kuin yhteisluelaissa säädetään. (14.7.2000/687)

Kalastusoikeuden vuokraamisella tarkoitetaan tässä laissa vesialueen vuokraamista kalastuksen harjoittamista varten taikka muutoin maksua vastaan tapahtuvaa oikeuden luovuttamista tiettyyn kalastuspaikkaan tahi määrätyn kalalajin pyydystämiseen tai määrätynlaisen pyydyksen käyttämiseen. Tässä tarkoitettuna maksuna ei pidetä kalastukseen oikeuttavasta luvasta tai lupatodistuksesta suoritettavaa maksua.

16 §

Kalastusoikeutta vuokrattaessa on, milloin edellytykset siihen ovat olemassa, otettava erityisesti huomioon ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edut. Vuokraehtoja määrättäessä on pyrittävä siihen, että kalakantaa käytetään hyväksi järkiperaisesti ja kalataloudelliset näkökohdat huomioon ottaen.

Milloin jonkin vesialueen käyttämättä jättäminen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kalakantojen hoitoa tai sen kalataloudellista hyväksikäyttöä, kalastusalue voi kehottaa vesialueen omistajaa antamaan sen vuokralle ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta varten. (22.12.1993/1355)

Jollei vesialueen omistaja noudata 2 momentissa mainittua kehotusta eikä sopimusta alueen kalakannan kalataloudellisesti tarkoituksenmukaisesta käyttämisestä muutoinkaan saada aikaan, yleinen alioikeus voi kalastusalueen hakemuksesta velvoittaa vesialueen omistajan korvausta vastaan sallimaan 2 momentissa tarkoitettun pyyntitavan edellyttämän alueen käyttöön ottamisen tai kustantamaan ne muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen vesialueen käyttämättä jättämisestä johtuvien haitallisten seurausten poistamiseksi.

17 §

Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai sen nojalla kalastusoikeuden vuokraamisesta säädetään, on tällaisesta vuokraamisesta soveltuvain osin noudatettava, mitä maanvuokralaissa (258/66) on säädetty alueen vuokraamisesta sanotun lain 72 §:n mukaiseen tarkoitukseen.

Valtiolle kuuluvien kalavesien ja kalastusten vuokraamisesta on tämän lain säännösten lisäksi voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään.

17 a §

(14.7.2000/687) Jos yhteisen alueen osakaskiinteistö kalastusoikeuksineen on annettu vuokralle maanvuokralain (258/1966) 5 luvussa säädetyllä tavalla, vuokramiehellä on oikeus käyttää osakaskunnan kokouksissa asianosaisen puhevaltaa vuokrasopimuksen voimassaoloajan kalastusta koskevista asioista, jollei vuokranantaja tätä puhevaltaansa käytä tai jollei muuta ole sovittu.

18 §

(14.7.2000/687) Yhteisen vesialueen osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan vastikkeetta tai vastiketta vastaan käyttää hänelle yhteisellä vesialueella kuuluvaa kalastusoikeuttaan. Muutoin on voimassa, mitä osakkaiden päätösvallan käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta muualla laissa säädetään.

19 §

Kun kalastusoikeus annetaan vuokralle ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta varten, on vuokrasopimus tehtävä kirjallisesti ja määräajaksi, vähintään viideksi ja enintään kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Jos tällaisesta kalastusoikeuden vuokrasta on sovittu suullisesti, saa sopimuspuoli yleisessä alioikeudessa vireille pantavalla kanteella vaatia tehtyä sopimusta vahvistettavaksi. Vahvistettu vuokrasopimus on yhtä pätevä kuin laillisesti tehty kirjallinen vuokrasopimus.

Jos kalastusoikeudesta on tehty 1 momentissa tarkoitettu vuokrasopimus, on vuokramiehellä, joka kalastusta harjoittaessaan on noudattanut mitä 1 ja 2 §:ssä on säädetty, etuoikeus sopimuksensa uudistamiseen. Vuokramies, jolta tämä oikeus evätään tai joka on tyytymätön uudistamista varten esitettyihin vuokraehtoihin, voi saattaa asian kanteella yleisen alioikeuden tutkittavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tai siinä säädetyllä tavalla vahvistettu vuokrasopimus on kiinnittämättömänäkin myös vesialueen uutta omistajaa sitova, vaikkei alueen luovutuskirjaan olekaan otettu tästä erityistä määräystä.

20 §

Vuokranantaja voi purkaa kalastusoikeutta koskevan vuokrasopimuksen tai jättää sen uudistamatta, jos vuokramies muistutuksesta huolimatta käyttää väärin kalastusoikeuttaan, laiminlyö vuokramaksun suorittamisen tai muutoin rikkoo sopimuksen tai tämän lain 1 ja 2 §:ään perustuvat velvollisuutensa.

Purkamista koskeva asia on erimielisyyden sattuessa pantava vireille kanteella yleisessä alioikeudessa.

4 luku

Kalastuksen harjoittamiseen liittyvät oikeudet

21 §

(22.12.2009/1462) Kalastusta ammattinaan harjoittavalla on valtiolle kuuluvilla meren rannoilla, saarilla ja luodoilla, joita ei ole varattu muuhun käyttöön, oikeus saada elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoituksen mukaan ja sen vahvistamin kohtuullisin ehdoin vuokralle maa-alue kalastuksessa tarvittavia säilytystiloja ja pyydysten kuivattamista sekä ammatin harjoittamista varten välttämätöntä tilapäistä majoittumista varten.

22 §

Kalastusoikeuden haltijalla ja hänen apulaisillaan on, milloin se pyydysten laskemista, nostamista ja kokemista varten on tarpeen, oikeus astua toisen maalle, ei kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan eikä uimarannalle, sekä panna pyydyksiään kuivamaan toisen rannalle, paitsi edellä mainituille ja muille erityiseen käyttöön otetuille alueille ja viljelyksessä olevalle maalle. Jos rannanomistaja on osoittanut näihin tarkoituksiin sopivan paikan, ei muuta aluetta saa niihin käyttää.

Rannanomistajan tulee osoittaa kalastusoikeudenhaltijalle maansa kautta kulkuyhteys kalavedelle, jollei tämä muutoin voi sinne sopivasti päästä, sekä tarvittaessa paikka veneen maalle vetämistä ja kiinnittämistä varten.

Maanomistajalla on oikeus saada korvaus edellä tässä pykälässä tarkoitettua käyttöoikeudesta johtuvasta vahingosta ja haitasta. Jollei käyttöoikeudesta tai korvauksesta sovita, asia voidaan saattaa tielautakunnan ratkaistavaksi. Tällöin on asian käsittelystä ja päätöksen teosta sekä muutoksenhausta soveltuvin kohdin voimassa, mitä yksityisistä teistä annetussa laissa (358/62) on tielautakunnan osalta säädetty.

5 luku

Kalan kulun ja kalakannan turvaaminen

23 §

Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä toimenpiteitä, jotka estävät kalan pääsyn toisen vesialueelle taikka rauhoituspiiriin tai muualle, missä pyynti kalakannan turvaamiseksi on rajoitettu, taikka vaikeuttavat vaelluskalan liikkumista vesistössä tai kalakannan hoitoa.

24 §

Joessa sekä vesilain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa salmessa tai kapeikossa on pidettävä valtaväylä auki kalan kulkua varten niin kuin vesilaissa säädetään. (27.5.2011/600)

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valtaväylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää syvimällä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu. Aluehallintovirasto voi kuitenkin hakemuksesta määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on tarpeen.

Kalaväylän rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

25 §

(22.12.2009/1462) Kalaväylän avoinna pitämisestä ja sulkemisesta on voimassa, mitä vesilaissa säädetään valtaväylästä. Lukuun ottamatta pitkäsiimaa ja muuta koukkupydydystä, joka valtaväylässä ei haittaa kulkemista, on valtaväylä ja kalaväylä myös pidettävä vapaana seisovista kalanpyydyksistä. Valtaväylässä ja kalaväylässä tulee liikkuvallakin rihmapyydyksellä kalastaa siten, että yli puolet väylän leveydestä on vapaana.

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä jää edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi saattaa asian hakemuksella aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan kiinteän kalastuslaitteen pitämiseen tilapäisesti kalaväylässä, milloin tällainen toimenpide ei vaaranna kalan kulkua vesistössä.

26 §

Kalatiessä sekä sadan metrin matkalla sen tai kalan kulun turvaamiseksi rakennetun muun laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- ja muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun padon alapuolella. Kalastusalue voi, milloin kalakannan turvaaminen sitä edellyttää, kieltää kalastuksen padon alapuolella pitemmältikin kuin sadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvestä ja muussa tekoaltaassa. (22.12.1993/1355)

Vesistöön rakennettaessa ja vesistöä vettä johdettaessa huomioon otettavista seikoista, joilla turvataan kalakantoja ja kalan kulkua sekä suojellaan kalastuksen etuja, säädetään vesilaissa. (27.5.2011/600)

Kalastusalue voi sopiviksi katsomillaan ehdoilla myöntää helpotuksia kiellosta harjoittaa kalastusta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla alueilla. (22.12.1993/1355)

27 §

(22.12.2009/1462) Jos vesilain säännöksistä ei muuta johdu, saa pienehkön järven, jonka ainoastaan puro yhdistää muuhun vesialueeseen, aluehallintoviraston luvalla sulkea kalastusta ja kalakannan hoitoa varten, jolle siitä ole toiselle mainittavaa haittaa. Samoin edellytyksin saa puron tai sen osan sulkea mainittuja tarkoituksia tai kalanviljelyä varten. Lupa voidaan korvauksetta peruuttaa tai sen ehtoja muuttaa, jos sulkemisesta aiheutuu muu kuin vähäiseksi katsottava vahingollinen seuraus, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty. Sulkemisesta aiheutuva vahinko on korvattava.

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan aluehallintovirastossa vireille hakemuksella noudattaen, mitä vesilaissa säädetään.

28 §

Asetuksella voidaan antaa pyydyksiä ja pyyntipaikkoja koskevia tarkempia säännöksiä kalan kulun turvaamiseksi muuallakin kuin 24–27 §:ssä tarkoitetuilla vesialueilla.

6 luku

Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen

Pyydykset

29 §

Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä sellaisten pyydysten, laitteiden tai kalastustapojen käyttämistä, jotka tarpeettomasti vahingoittavat tai tuhoavat kaloja taikka vaarantavat kalakannan säilymistä vesistössä.

30 §

Kalastuksessa ei saa käyttää räjähdyksellä tai muulla tavoin aikaansaatuja painetta eikä myöskään ampumaseita, huumaavia, myrkyllisiä tai muutoin vesistöä pilaavia aineita eikä sähkövirtaa.

31 §

Pyydysten rakennetta, käyttöaikaa ja käyttötapaa koskevia tarkempia säännöksiä voidaan antaa asetuksella.

32 §

Langasta kudottujen pyydysten pienin sallittu silmäkoko eri kalalajien ja pyydysten osalta sekä silmäkoon mittaamistapa säädetään asetuksella.

Kalastusalue voi antaa määräajaksi tiettyä vesialuetta koskevia asetukselta poikkeavia määräyksiä pyydysten sallitusta silmäkoosta, jos 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttaminen sitä erityisesti vaatii. (22.12.1993/1355)

Edellä 2 momentissa mainitusta syystä kalastusalue voi myös määräajaksi kieltää muunkin kuin langasta kudotun, muutoin luvallisen pyydyksen käyttämisen tai sitä rajoittaa. (22.12.1993/1355)

33 §

(25.3.2011/270) Pyyntiin asetetut kiinteät ja seisovat pyydykset on merkittävä siten, että ne ovat selvästi muiden vesistöissä liikkuvien havaittavissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin pyydyksiin tulee lisäksi merkitä pyydyksen asettajan nimi ja yhteystiedot sekä kalastusoikeuden osoittava merkki siten, että ne ovat havaittavissa ilman, että pyydystä tarvitsee nostaa vedestä. Edellä säädetystä poiketen kalastusoikeuden osoittavaa merkkiä ei tarvitse kiinnittää pyydykseen sellaisilla alueilla, joilla kalastusoikeuden omistaja ei ole ottanut käyttöön kalastusoikeuden osoittavaa merkkijärjestelmää.

Pyydysten merkinnästä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rauhoitusajat ja pienimmät mitat

34 §

Kalojen ja ravun rauhoitusajoista säädetään asetuksella.

Sinä aikana, jona jokin kalalaji tai rapu on rauhoitettu, ei vedessä saa pitää pyydystä, joka on sen pyyntiä varten tehty tai erityisesti siihen sopiva.

35 §

Asetuksella säädetään ne pienimmät mitat, jotka luonnonvesistä pyydettyjen kalojen ja rapujen tulee täyttää.

Kalastusalue voi määrättyllä vesialueella määrätä 1 momentissa tarkoitettua mitan tietyille kala- tai rapulajille tai määrätä, että sanottu mitta on asetuksella säädettyä mittaa suurempi, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. (22.12.1993/1355)

36 §

(25.3.2011/270) Säädettyä vähimmäismittaa pienempi kala tai rapu on välittömästi laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena.

Täysimittainen kala tai rapu on laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena, jos se on pyydetty:

- 1) rauhoitusaikana;
- 2) kielletyllä pyydyksellä; tai
- 3) kielletyllä kalastustavalla.

Pyyntirajoitukset

37 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on erityisestä syystä oikeus tiettyä vesistöaluetta tai sen osaa varten määrääjäksi tai toistaiseksi antaa asettamallaan ehdoilla lupa tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa taikka niiden nojalla annetulla päätöksellä:

- 1) kielletyn pyydyksen tai kalastustavan käyttämiseen;
- 2) rauhoitetun kalan tai ravun pyydystämiseen sen rauhoitusaikana; taikka
- 3) säädettyä tai määrättyä mittaa pienemmän kalan tai ravun pyydystämiseen. (22.12.2009/1462)

Milloin tietyllä vesialueella vallitsevat erityiset olosuhteet tai tärkeät kalakannan hoitoon liittyvät näkökohdat sitä edellyttävät, kalastusalue voi määrääjäksi kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttämisen sanotulla alueella.

(3. mom. kumottu lailla 20.8.2010/697)

37 a §

(20.8.2010/697) Valtioneuvoston asetuksella voidaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttäminen tietyllä vesialueella ja antaa yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyttöajoista, jos se luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla uhanalaiseksi määritellyn eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi alueella on tarpeen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan antaa tiettyä vesialuetta koskevia yksityiskohtaisia teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta, jos se 1 momentissa tarkoitettua uhanalaisen eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi alueella on tarpeen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lajista, koskee myös alalajia, rotua, kantaa ja muotoa.

37 b §

(20.8.2010/697) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

37 c §

(20.8.2010/697) Jos 37 a §:n 1 momentin nojalla säädetty kieltö aiheuttaa vesialueen omistajalle tai eri-tyisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimitukseen. (13.12.2013/912)

Oikeutta tämän pykälän mukaiseen korvaukseen ei kuitenkaan ole sellaisesta haitasta, josta haitankärsijä on oikeutettu korvaukseen jonkin muun lain tai sopimuksen nojalla

38 §

(22.12.2009/1462) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä tai muuta kalaveden hoitoon liittyvää tarkoitusta varten antaa määräämillään ehdoilla ja kalastusoikeuden haltijan suostumuksella määräajaksi luvan pyydystää kaloja tai rapuja tästä laista taikka sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poiketen. Tällaista lupaa ei saa siirtää toiselle.

39 §

(12.12.1996/1045) Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä kaikkea sellaista, joka voi aiheuttaa rannan omistajalle tai haltijalle tarpeettomasti haittaa tai häiriötä. Edellä 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta ei saa ilman erityistä oikeutta harjoittaa viittäkymmentä metriä lähempänä selvällä merkillä varustettua, pyynnissä olevaa kiinteää tai verkkopyydystä eikä niin lähellä toisen asuttua rantaa, laituria, uimarantaa, jäätietä tai muuta niihin verrattavaa aluetta, että siitä aiheutuisi edellä tarkoitettu seuraus. Tässä laissa tarkoitettua onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta harjoitettaessa on vältettävä aiheuttamasta haittaa tai häiriötä vesialueella harjoitettavalle muulle kalastukselle.

40 §

Milloin yhdistykselle tai muulle yhteisölle kuuluu vesialueen osakkaana tai osakkaalle kuuluvan oikeuden haltijana kalastusoikeus jakamattomalla vesialueella, sen tulee järjestää kalastuksen harjoittaminen tällä alueella siten, ettei sanottua oikeutta luvattomasti ylitetä.

Apaja

41 §

Jos useat tahtovat käyttää yhteistä nuotta-apajaa eikä kalastus ole mahdollista samanaikaisesti tai erityisesti järjestetty, vedetään apaja viivyttelemättä saapumisjärjestyksessä.

42 §

Milloin talvinuotta-apajan vetokuntoon saattaminen on aiheuttanut nuottakunnalle muutakin työtä kuin uittoavantojen tekemistä, nuottakunta on oikeutettu saamaan muilta, jotka käyttävät samaa apajaa, kohtuullisen korvauksen.

7 luku

Rauhoituspiiri

43 §

Kalastusalue voi 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jollei muita keinoja ole sopivasti käytettävissä, perustaa enintään kymmeneksi vuodeksi rauhoituspiirin vesialueelle, jossa arvokkaat kalalajit kutevat tai oleskelevat tai jota ne käyttävät kulkutienään. (22.12.1993/1335)

Rauhoituspiirin perustamista koskevassa päätöksessä on tarpeen mukaan määrättävä:

- 1) minä aikana ja millä tavalla kalastus on rauhoituspiirissä rajoitettu;
- 2) ettei rauhoituspiirissä saa ottaa pohjasta kiveä, soraa tai muuta ainetta; sekä
- 3) ettei rauhoituspiirissä saa uittaa puutavaraa, kulkea tai tehdä muutakaan sellaista, mikä häiritsee kaloja.

Rauhoituspiiriä perustettaessa ja 2 momentissa mainittuja määräyksiä annettaessa on huolehdittava siitä, että ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edut voidaan riittävästi turvata ja ettei uittoa tai kulkemista vesistössä kokonaan estetä eikä vesistön muutakaan hyväksikäyttöä vaikeuteta enempää kuin rauhoituspiirin tarkoitus välttämättömästi vaatii.

Rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä voidaan tarvittaessa muuttaa.

44 §

(Kumottu lailla 22.12.1993/1355)

45 §

(22.12.1993/1355) Rauhoituspiirin rajat voidaan selvittää kalastusalueen hakemuksesta suoritettavassa kiinteistötoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä ja siihen on muuten sovellettava, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/95) säädetään rajankäynnistä. Toimituksen kustannukset maksetaan kalastusalueen varoista. (12.4.1995/562)

Kalastusalue on tarpeen mukaan velvollinen huolehtimaan siitä, että rauhoituspiirin rajat on asianmukaisesti merkitty.

Rauhoituspiirin käyttöä koskevista rajoituksista on kalastusalueen tiedotettava noudattamalla, mitä julkisista kuulutuksista säädetään, sekä tarpeen mukaan sijoittamalla ilmoitustauluja rauhoitetun vesialueen ympäristöön. Kalastusalueen on myös huolehdittava edellä mainittujen rajoitusten noudattamisen valvonnasta.

46 §

(22.12.1993/1355) Rauhoituspiiri voidaan lakkauttaa kalastusalueen päätöksellä. Päätös tulee voimaan, kun kalastusalue on siitä tiedottanut noudattaen, mitä julkisista kuulutuksista säädetään.

Rauhoituspiirin lakkaaminen poistaa alueen käyttöä koskevat rajoitukset.

47 §

(22.12.2009/1462) Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalue ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea aluehallintovirastolta piirin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei aluehallintovirasto olosuhteiden muututtua kalastusalueen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Aluehallintoviraston tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

8 luku

Kalastuskunta

48 §

Kalastuskunnan tulee, jollei jokin asia kuulu kalastusaluehallinnon alaan tai viranomaisen käsiteltäviin, järjestää alueellaan kalastuksen harjoittaminen ja kalakannan hoito ottamalla huomioon, mitä 1 ja 2 §:ssä ja tässä laissa muutoin on säädetty. Lisäksi kalastuskunnan tulee suorittaa sille kalastusaluehallinnon piirissä kuuluvat ja tässä laissa säädettyt muut tehtävät.

Kalastuskunnan tehtävien siirtämisestä kalastusaluehallinnolle säädetään 64 §:ssä.

49–60 §

(Kumottu lailla 14.7.2000/687)

61 §

Oikeus yhteisen kalaveden käyttöön määräytyy pyydysyksikköjen perusteella, jolloin kalaveden pyydysyksikköjen kokonaismäärää jaettaessa on otettava huomioon sen osakkaat sekä muut, joilla on oikeus harjoittaa kalastusta sanotulla vesialueella. Erilaisten pyydysten yksikköarvot määrätään kalastuskunnan kokouksessa, jollei sitä ole säännöissä vahvistettu.

62 §

(14.7.2000/687) Jollei kalaveden käytöstä muuta päätetä, pyydysyksiköt jakautuvat yhteisen kalaveden osakkaiden kesken heidän vesialueosuuksiensa mukaisesti. Kalastuskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

63 §

(Kumottu lailla 14.7.2000/687)

64 §

Kalastuskunnan kokous voi päättää, että sille kuuluvat tehtävät, jotka koskevat kalakannan hoitoa ja kalastuksen järjestämistä, jollaisena pidetään myös 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua lupien antamista ja maksujen perimistä, siirretään kalastusalueelle. Päätös voidaan tehdä määräajaksi tai toistaiseksi.

Kun siirtämistä koskeva päätös on tehty, kalastuskunnan ja kalastusalueen kesken suoritetaan selvittely, jossa päätetään tehtävien rajaamisesta ja suorittamistavasta sekä tulojen ja kustannusten jakamisesta. Kalastusalueen tulee ottaa siirrettäviksi päätetyt tehtävät suorittaakseen, mikäli se kalastusalueen hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista. Siirtämistä tarkoittava kalastuskunnan kokouksen päätös katsotaan valtuutukseksi, jonka perusteella kalastusalue voi siirrettävissä asioissa toimia kalastuskunnan puolesta.

65–67 §

(Kumottu lailla 14.7.2000/687)

9 luku

Kalastusalue

Kalastusaluejako

68 §

(22.12.2009/1462) Kalastusalueen tulee yhden tai useamman kunnan alueella muodostaa sellainen kalataloudellisesti yhtenäinen alue, jonka kalastusoloja järjestettäessä on asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä.

Kalastusaluejako ei koske meressä olevaa yleistä vesialuetta siltä osin kuin 1 §:ssä mainitut tavoitteet eivät vaadi alueen sisällyttämistä kalastusaluejakoon. Tällaisen vesialueen osalta suorittaa kalastusaluehallinnolle kuuluvat tehtävät asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus noudattaen soveltuvien osin tämän luvun säännöksiä.

Jaon ulkopuolelle voidaan myös jättää joki tai puro, jolla on ainoastaan vähäinen kalataloudellinen merkitys, samoin kuin sellainen yhden tilan alueella oleva järvi tai lampi, joka on umpinainen tai jonka yhdistää muuhun vesistöön ainoastaan oja tai puro, jota myöten kala ei sanottavasti kulje.

69 §

(22.12.2009/1462) Vesialueen jaon kalastusalueisiin ja alueiden rajat vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ehdotuksen kalastusaluejaksi ja alueiden rajoiksi valmistelee kussakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa maa- ja metsätalousministeriön asettama lautakunta, jonka kokoonpanosta säädetään

valtioneuvoston asetuksella. Lautakunnan tulee valmistelutyönsä aikana kuulla kalastusalan järjestöjä sekä tarpeen mukaan viranomaisia.

Lautakunnan tulee toimittaa ehdotuksensa viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka tulee toimittaa ehdotus pidettäväksi sitä koskevan kuulutuksen jälkeen kolmen kuukauden ajan julkisesti nähtävänä niissä kunnissa, joiden alueilla olevia vesialueita ehdotus koskee. Sanotun ajan kuluessa vesialueiden omistajilla, kalastusoikeuden haltijoilla, kunnilla sekä muilla, joita asia koskee, on oikeus esittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle huomautuksensa ehdotuksesta.

Jos olosuhteiden muuttuminen tai erityiset syyt sitä edellyttävät, kysymys kalastusalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalastusalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta voidaan saattaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan hakemuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle voi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asianomaisia kalastusalueita, kalastuskuntia sekä vesialueen omistajia kuultuaan myös omaaloitteisesti päättää kalastusalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kalastusalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

Toimielimet

70 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen toimielimiä ovat kalastusalueen kokous, kalastusalueen hallitus ja isännöitsijä.

71 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen jäseniä ovat kalastuskunnat, vesialueen omistajat, kalastusalueella toimivat ammattikalastajien järjestöt ja kalastusalueella toimivat virkistyskalastajien eduista huolehtivat järjestöt.

2. mom. kumottu lailla 26.6.2009/522.

72 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen päätösvaltaa käyttää kalastusalueen kokous. Kokous pidetään vähintään kerran vuodessa.

Kalastusalueen ylimääräinen kokous pidetään, kun kalastusalueen kokous on niin päättänyt, kalastusalueen hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään kymmenesosa kalastusalueen jäsenistä määrätyn asian käsittelemistä varten sitä kirjallisesti pyytää hallitukselta tai se on tarpeen 85 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen käsittelyä varten.

73 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen kokoukseen saavat kalastusalueen jäsenet lähettää edustajia seuraavasti:

1) 3 §:ssä tarkoitettu kalastuskuntana toimiva osakaskunta, jossa on vesialuetta vähintään 50 hehtaaria, saa lähettää yhden edustajan; (26.6.2009/522)

2) pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin suuruisten vesialueiden omistajat, jotka eivät kuulu 1 kohdassa tarkoitettuun osakaskuntaan, saavat kukin lähettää yhden edustajan; (26.6.2009/522)

3) muiden kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen vesialueiden omistajat saavat rekisterikylittäin lähettää yhden yhteisesti valitsemansa edustajan;

4) ammattikalastajajärjestöt saavat lähettää kukin yhden edustajan; ja

5) virkistyskalastajia edustavat järjestöt saavat lähettää yhteensä kaksi edustajaa. (26.6.2009/522)

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen järjestöjen luettelon enintään viiden vuoden määräajaksi kerrallaan. (26.6.2009/522)

74 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen kokouksessa on kullakin kalastusalueen jäsenellä yksi ääni. Kokous valitsee itselleen puheenjohtajan.

Kokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan mielipide, paitsi vaalissa arpa.

75 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen kokous:

- 1) ratkaisee 7 §:n 2 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 26 §:n 2 ja 4 momentissa, 32 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 37 §:n 2 momentissa, 43 §:ssä, 46 §:n 1 momentissa sekä 79 ja 81 §:ssä tarkoitetut asiat; (14.7.2000/687)
- 2) vahvistaa kalastusalueen ohjesäännön ja sen muutoksen;
- 3) valitsee kalastusalueen hallituksen jäsenet;
- 4) vahvistaa kalastusalueen vuotuisen toiminta- ja varainkäyttösuunnitelman sekä vuotta pitempää aikaa koskevan toimintasuunnitelman;
- 5) päättää kalastusalueen tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle; sekä
- 6) päättää kalastusalueen kokouksen tai kalastusalueen hallituksen päätöksen oikaisemisesta.

75 a §

(22.12.2009/1462) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kutsuu koolle kalastusalueen ensimmäisen kokouksen sen jälkeen kun kalastusalueen rajat on vahvistettu.

76 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen hallitukseen kuuluu enintään kymmenen kalastusalueen kokouksen valitsemaa jäsentä, joista kalastusalueen kokous valitsee yhden hallituksen puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Hallituksen jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Jos jäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamasta, valitaan hänen tilalleen uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Hallituksen jäsenistä valitaan vuosittain kolmannes.

Hallitus on toimivaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on kokouksessa läsnä.

77 §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen hallituksen tehtävänä on:

- 1) ratkaista 16 §:n 2 momentissa ja 45 §:ssä mainitut asiat;
- 2) valmistella kalastusalueen kokouksessa käsiteltävät asiat ja panna kalastusalueen päätökset täytäntöön;
- 3) kalastusalueen ja viranomaisten päätösten ja määräysten tiedoksianto;
- 4) huolehtiminen tämän lain mukaisesta kalastuksen valvonnasta ja kalastuksenvalvojen asettamisesta sekä kalastusalueelle kuuluvista muista käytännön asioista; ja
- 5) ottaa ja erottaa kalastusalueen toimihenkilöt.

77 a §

(26.6.2009/522) Kalastusalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilöön sovelletaan heidän toimiessaan tämän lain mukaisessa hallinto- ja valvontatehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Hallinto- ja valvontatehtävässä noudatetaan hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja kielilakia (423/2003). Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ohjesääntö sekä käyttö- ja hoitosuunnitelma

77 b §

(22.12.1993/1355) Kalastusalueen ohjesäännössä annetaan tarkempia määräyksiä kalastusalueen kokouksessa noudatettavasta menettelystä, äänestysluettelosta, kokouksessa käsiteltävistä asioista sekä hallituksen ja isännöitsijän tehtävistä.

Kalastusalueen kokoukselle kuuluvia tehtäviä, 75 §:n 2-6 kohdassa tarkoitettuja asioita lukuun ottamatta, voidaan kalastusalueen ohjesäännöllä siirtää kalastusalueen hallitukselle.

Kalastusalueen ohjesäännössä voidaan kalastusalueen hallitukselle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä siirtää isännöitsijälle.

78 §

(22.12.2009/1462) Kalastusalueen ohjesäännössä on mainittava:

- 1) kalastusalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirteinen vesialueet, jotka kalastusalue käsittää;
 - 2) miten edustajat kalastusalueen kokoukseen valitaan;
 - 3) milloin kalastusalueen kokoukset on pidettävä;
 - 4) miten kalastusalueen kokoukset kutsutaan koolle ja miten asiat käsitellään;
 - 5) miten hallituksen jäsenten toiminta ja asioiden käsittely on järjestetty;
 - 6) miten asiakirjat kalastusalueen puolesta allekirjoitetaan;
 - 7) kalastusalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja palkkaus sekä miten heidät otetaan toimeen;
 - 8) varojen käytön ja tilinpidon perusteet, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisen aika sekä tilintarkastuksen suorittaminen;
 - 9) tiedoksiantojen suorittamistapa; sekä
 - 10) muut kalastusalueen toiminnan kannalta tarpeelliset seikat.
- Ohjesäännön valmistelee kalastusalue ja vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

79 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kalastusalueen tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä kalavesien hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat. Käyttö- ja hoitosuunnitelma voi olla useamman kalastusalueen yhteinen. (22.12.2009/1462)

Käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinnassa tulee muun muassa selvittää pääpiirteittäin:

- 1) suunnitelma-alueen kalavarojen määrä ja tila, niiden nykyinen käyttö ja käytön perusteet;
- 2) suunnitelma-alueen kalakantojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset tavoitteet; sekä
- 3) vaihtoehtoisia suunnitelmia sekä niiden kustannuksia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä tässä laissa ja erityisesti 1 ja 2 §:ssä säädetään. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa valmisteltaessa on myös huolehdittava riittävän yhteistoiminnan järjestämisestä toisten kalastusalueiden ja kalastusviranomaisten kanssa. (14.7.2000/687)

80 §

(22.12.2009/1462) Milloin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että sama käyttö- ja hoitosuunnitelma siihen sisältyvine kalastusalueiden yhteistoimintaa koskevine määräyksineen olisi hyväksyttävä koskemaan kahta tai useampaa vierekkäistä kalastusaluetta, sen tulee kehottaa näitä alueita yhteistoiminnassa valmistelemaan sitä tarkoittava ehdotus.

Kalastusalue voi tehdä myös aloitteen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle yhteisen käyttö- ja hoitosuunnitelman valmistelun aikaansaamiseksi.

81 §

(22.12.2009/1462) Kunkin kalastusalueen tulee hyväksyä käyttö- ja hoitosuunnitelma päätöksellä, jota kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa läsnä olevista kalastusalueen jäsenistä. Jollei ehdotusta saada edellä mainitulla ääntenemmistöllä hyväksytyksi, ehdotus on alistettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, ottaen huomioon 79 §:n säännökset, tehdä ehdotukseen välttämättömäksi havaitut muutokset.

Mitä 1 momentissa säädetään käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksymisestä, koskee vastaavasti sen muuttamista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 1 momentin nojalla tekemään päätökseen saa se, jonka oikeutta asia koskee, hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

82 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on ohjeena kalastusalueen kalakantojen hoidossa ja kalastuksen järjestämisessä.

Kalastusoikeuden haltija taikka kalastusalueen kokouksen tai kalastusalueen hallituksen jäsen ei ilman perusteltua aihetta saa vaikeuttaa toimenpiteellään tai laiminlyönnillään sanotun suunnitelman toteuttamista. (22.12.1993/1355)

Viranomaisten ja kalastusalueen vesialueella toimivien kalastuskuntien tai jaetun vesialueen omistajien on tarpeen mukaan otettava huomioon kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset suuntaviivat.

Maksut ja päätöksen oikaiseminen

83 §

(Kumottu lailla 22.12.1993/1355)

84 §

Kalastusalue voi tehdä tarpeellisia sitoumuksia sekä hankkia nimiinsä tai käytettäväkseen omaisuutta.

85 §

Se, jonka oikeutta kalastusalueen kokouksen tai kalastusalueen hallituksen päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia kalastusalueen kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalastusalueen ohjesäännön vastainen taikka poikkeaa siitä, mitä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on määrätty. (22.12.1993/1355)

Oikaisuvaatimus on esitettävä kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Tarvittaessa on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle käsittelemään oikaisuvaatimusta.

Jollei oikaisua suoriteta, voi oikaisun pyytjä hakea päätökseen muutosta valittamalla 60 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemiseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen. Valitusviranomainen voi päättää, että ennen asian lopullista ratkaisemista päätös saadaan panna täytäntöön heti, jos siihen on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. (30.5.1997/493)

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta käsittelee niin ikään kalastusalueen päätöksestä tehdyt hallintolainkäyttölain 59 §:ssä tarkoitetut kantelut. Muutoin on ylimääräisestä muutoksenhausta voimassa, mitä sanotussa laissa säädetään. (30.5.1997/493)

10 uku

Kalastuspiiri

86 §

(22.12.2009/1462) Kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muita tässä laissa säädettyjä kalataloushallinnon alaan kuuluvia tehtäviä hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Jos kalastusalue sijaitsee useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, kalastusalueella koskevat asiat käsitellään siinä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jonka toimialueella suurin osa kyseisen kalastusalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

(3 mom. kumottu 15.4.1988/328)

87 §

(22.12.2009/1462) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on huolehtia sille tässä laissa tai sen nojalla säädettyistä tehtävistä. Lisäksi sen tulee:

- 1) huolehtia valtiolle kuuluvasta kalataloushallinnosta toimialueellaan;
- 2) avustaa kalastusalueita niiden järjestäytymistä ja toimintaa koskevissa asioissa;
- 3) antaa asiantuntija-apua kalastusalueille niiden ohjesääntöjä ja käyttö- ja hoitosuunnitelmia valmisteltaessa;
- 4) valvoa, että kalastusalueet toimivat lain ja ohjesääntönsä määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät sekä tarpeen vaatiessa ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi;
- 5) ohjata ja valvoa alueellista neuvontatyötä; sekä
- 6) käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalastusviranomaisten ja kalastusalueiden välillä.

11 luku

Kalatalouden edistäminen

88 §

(16.11.2001/1001) Jokaisen kalan tai ravun pyyntiä harjoittavan henkilön tulee suorittaa valtiolle kalastuksenhoitomaksu. Kalastuksenhoitomaksu on 24 euroa kalenterivuodelta tai seitsemän euroa kultakin enintään seitsemän vuorokauden kalastusjaksolta. Kalastuksenhoitomaksua ei kuitenkaan peritä alle 18-vuotiaalta eikä 65 vuotta täyttäneeltä eikä henkilöltä, joka harjoittaa onkimista tai pilkkimistä. Onkimisena pidetään sellaista kalastusta, jota harjoitetaan vavalla ilman heittokalastukseen soveltuvaa kela ja jossa vapa tai siima on onkijan kädessä tai käden ulottuvilla eikä vieheenä ole pilkki, uistin, perho tai muu keinotekoinen laite. Pilkkimisena pidetään kalastusta siimaan kiinnitetyllä pystysuunnassa liikuteltavalla pilkillä, siimaa kädessä pitäen tai lyhyehköä heittokalastukseen soveltumatonta vapaa käyttäen. (12.13.2013/899)

Jokaisen 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua viehekalastusta harjoittavan henkilön on suoritettava valtiolle vuosittain viehekalastusmaksu. Viehekalastusmaksu on 31 euroa kalenterivuodelta tai seitsemän euroa seitsemän vuorokauden kalastusjaksolta kunkin sellaisen läänin osalta, jonka alueella henkilö harjoittaa sanottua viehekalastusta. Viehekalastusmaksua ei kuitenkaan peritä alle 18-vuotiaalta eikä 65 vuotta täyttäneeltä henkilöltä eikä myöskään viehekalastuksesta, jota harjoitetaan yleisellä vesialueella. (12.13.2013/899)

Maa- ja metsätalousministeriö perii tässä pykälässä tarkoitettut maksut elinkustannusindeksin nousua vastaavasti tarkistettuina. Tarkistus tehdään kahden täyden euron tarkkuudella.

89 §

(25.3.2011/270) Todistus kalastuksenhoitomaksun ja viehekalastusmaksun maksamisesta on pidettävä mukana kalastusta harjoitettaessa sekä vaadittaessa näytettävä jäljempänä 96 §:ssä mainitulle viranomaiselle tai kalastusvalvojalle.

89 a §

(12.12.1996/1045) Viehekalastusmaksuina kertyneet varat jaetaan, valtiolle maksun kannosta ja varojen jakamisesta aiheutuneilla kuluilla vähennettynä, kalenterivuosittain jälkikäteen kalavesien omistajille korvauksena heidän omistamiensa kalavesien käyttämisestä viehekalastukseen.

Jos vesialueen omistajalle 1 momentin mukaan tuleva määrä olisi enintään 30 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan asianomaiselle kalastusalueelle. (16.11.2001/1001)

Edellä 1 momentissa tarkoitettut korvaukset myöntää maa- ja metsätalousministeriön määräämissä rajoissa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kalastusalueita voidaan käyttää apuna jaettaessa varoja vesialueen omistajalle. (22.12.2009/1462)

Varojen jaossa on otettava huomioon vesialueeseen kohdistuva viehekalastusrasitus.

90 §

(22.12.1993/1355) Valtion talousarvioon otetaan kalatalouden valtakunnalliseen ja alueelliseen edistämiseen vuosittain määräraha, joka vastaa ainakin sitä määrää, mikä kolmen edellisen vuoden aikana kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräisen lukumäärän perusteella kalastuksenhoitomaksuina kertyisi. Tarkoitukseen on kuitenkin myönnettävä vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt sitä vuotta edeltävänä vuonna, jota varten talousarvio on laadittu.

91 §

(22.12.1993/1355) Kalastuksenhoitomaksuina kertyneet varat käytetään kalavesien omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin, kalastusalue toiminnan ja kalastusalan järjestöjen toiminnasta, kalatalouden edistämisestä sekä valtiolle maksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Jos vesialueen omistajalle 1 momentin mukaan tuleva määrä olisi enintään 30 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan annetaan asianomaiselle kalastusalueelle. (16.11.2001/1001)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kalavesien omistajille maksettaviin korvauksiin ja kalastusalueiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen myöntää varat asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön vahvistamien perusteiden mukaan. Muihin 1 momentissa

mainittuihin tarkoituksiin käytettävät varat myöntää maa- ja metsätalousministeriö ja maa- ja metsätalousministeriön määräämissä rajoissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kalastusalueita voidaan käyttää apuna jaettaessa varoja vesialueen omistajille. (22.12.2009/1462)

Maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa 1 momentissa tarkoitettujen varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita varojen saajille, ei kuitenkaan vesialueiden omistajille.

91 a §

(5.12.1996/968) Asianomainen ministeriö pitää kertyvien kalastuksenhoitomaksujen seurantaa, mainittujen varojen jakamista, kalatalouden suunnittelua, päätöksenteon valmistelua ja muiden kalatalouteen liittyvien tehtäviensä hoitamista varten tarpeellista kalastuksenhoitomaksurekisteriä. Rekisteriä pidetään automaattisen tietojen käsittelyn avulla. Rekisterinpitäjä voi antaa sivulliselle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitoon ja käyttöön liittyviä avustavia tehtäviä.

Rekisterinpidosta aiheutuvat kustannukset maksetaan kalastuksenhoitomaksuina kertyvistä varoista.

91 b §

(5.12.1996/968) Kalastuksenhoitomaksurekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) sen henkilön nimi ja osoite, jonka puolesta kalastuksenhoitomaksu on maksettu;
- 2) suoritettun kalastuksenhoitomaksun määrä sekä maksuaika ja -paikka;
- 3) aika, jolta kalastuksenhoitomaksu on maksettu; sekä
- 4) ajankohta, jolloin kadonneen maksutositteen tilalle on annettu maksutta todistus kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta.

91 c §

(5.12.1996/968) Kalastuksenhoitomaksurekisterin tietoja saadaan sen lisäksi, mitä 91 a §:ssä säädetään, käyttää kalatalouden muuhunkin edistämiseen sekä tutkimus- ja tilastotarkoituksiin. Asianomainen ministeriö voi luovuttaa kalastuksenhoitomaksurekisterin nimi- ja osoitetietoja kohtuullista maksua vastaan myös kalatalousalan suoramarkkinointiin, jollei rekisteriin merkitty henkilö ole sitä kieltänyt. Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä henkilörekisterilaisissa (471/87) säädetään.

(Henkilörekisterilaki 471/1987 on kumottu Henkilötietolalla 523/1999.)

12 luku

Kalastustuotteita koskevia säännöksiä

92 §

Kaloja tai rapuja ei saa niiden rauhoitusaikana jäljempänä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta myydä eikä muutoinkaan ryhtyä toimenpiteisiin niiden myyntiä varten.

Jos kala tai rapu ei täytä säädettyä alinta mittaa, kieltö on voimassa muulloinkin kuin 1 momentissa mainittuna aikana.

93 §

Edellä 92 §:ssä säädetty kieltö ei koske:

- 1) kalaa tai rapua, jota 37 ja 38 §:ssä tarkoitettun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luvan nojalla saadaan pyytää rauhoitusaikaa tai alinta mittaa koskevasta säännöksestä tai määräyksestä poiketen; eikä
- 2) kalaa tai rapua, joka on kasvatettu kalanviljelylaitoksessa, kasvatustammikossa tai kalanviljelyä varten erotetussa vesistönosassa. (22.12.2009/1462)

Sen, jolla on oikeus tämän pykälän nojalla poiketa 92 §:ssä säädetystä kiellosta, on vaadittaessa esitettävä lupansa tai osoitettava oikeutensa muulla tavalla.

Asetuksella voidaan antaa säännöksiä rauhoitusaikana tai alamittaisena myytävän kalan tai ravun merkitsemisestä, milloin se valvontaa varten on tarpeen.

94 §

Asetuksella säädettyä mittaa pienemmän kalan ja ravun tuonti muuta tarkoitusta kuin istuttamista, tieteellistä tutkimusta tai kauttakulikutavarana kuljettamista varten on kielletty. Sama koskee tuoreen, asetuksella rauhoitetun kalan ja ravun maahan tuomista rauhoitusaikana. Tarkempia säännöksiä näiden kieltojen soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti on sallittu ainoastaan asianomaisen ministeriön luvalla ja sen määräämillä ehdoilla. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä saattaa aiheutua merkittävää haittaa luonnonvaraiselle eläimistölle tai luonnolle. Kala- tai rapulajeista, joiden maahantuontiin ei tarvita lupaa, säädetään tarvittaessa asetuksella. (3.4.1998/252)

95 §

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalan ja ravun sekä niistä valmistettujen tuotteiden käsittelystä, pakkauksesta, kuljettamisesta, kaupasta, viennistä ja tuonnista sekä näihin toimintoihin liittyvästä valvonnasta ja tarkastuksesta.

Tarttuvien kala- ja raputautien leviämisen estämiseksi taikka kala- ja rapukannan säilyttämiseksi maa- ja metsätalousministeriö voi määrääjäksi tai toistaiseksi antaa kieltoja tai määräyksiä, jotka koskevat kalojen, rapujen tai mädin vientiä ja tuontia sekä kuljetusta, varastointia ja kauppaa taikka niiden pyynnissä, varastoinnissa ja kuljetuksessa käytettyjen välineiden käsittelyä tai siirtämistä toiselle paikkakunnalle. (12.7.1996/526)

13 luku

Kalastuksenvalvonta (25.3.2011/270)

96 §

Valvontaviranomaiset ja kalastuksenvalvojat

(25.3.2011/270) Poliisi, rajavartiolaitos, kalastusviranomainen sekä jäljempänä 97 §:n mukaisesti hyväksytty ja 98 §:ssä tarkoitettu valtuutuksen omaava kalastuksenvalvoja valvovat kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista. Valtakunnan rajalla olevissa vesissä, Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä valvontaa hoitaa myös tullit. Kalastuksen valvonnasta Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion vesialueilla säädetään lisäksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005).

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla kalastuksenvalvojalla ei ole kuitenkaan toimivaltaa valvoa Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan unionin lainsäädännön eikä Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1139/1994) ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

96 a §

Valvonnassa noudatettavat periaatteet

(25.3.2011/270) Kalastuksenvalvontaan kuuluvasta tehtävästä tai toimenpiteestä ei saa aiheutua suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin kalastuksenvalvonnan toteuttamiseksi on välttämätöntä. Tehtävän tai toimenpiteen on oltava perusteltu suhteessa valvonnalla tavoiteltavaan päämäärään ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarvioon vaikuttaviin seikkoihin.

96 b §

Kalastuksenvalvojan virkavastuu

(25.3.2011/270) Kalastuksenvalvojaan sovelletaan hänen toimiessaan tässä laissa säädettyssä kalastuksenvalvontatehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kalastuksenvalvontatehtävässä noudatetaan hallintolakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, kielilakia ja saamen kielilakia (1086/2003). Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

97 §

Kalastuksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

(25.3.2011/270) Kalastuksenvalvojaksi hyväksytään se, joka:

- 1) on oikeustoimikelpoinen;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja
- 3) on hyväksytysti suorittanut 97 a §:ssä säädetyn kalastuksenvalvojan kokeen.

Kalastuksenvalvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

Kalastuksenvalvojaksi hyväksytty voi hakea hyväksymisen uusimista aikaisintaan vuotta ennen sen voimassaolon päättymistä tai vuoden kuluessa sen päättymisestä. Hyväksyminen voidaan uusida, jos hakija on suorittanut 97 a §:ssä tarkoitetun kalastuksenvalvojan kokeen edellä mainittuna ajanjaksona ja täyttää 1 momentin 1 ja 2 kohdissa säädetty edellytykset.

97 a §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

(25.3.2011/270) Kalastuksenvalvojan kokeen järjestää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kalastuksenvalvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksenvalvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksenvalvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksenvalvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kalastuksenvalvojan koulutuksesta ja kokeesta.

97 b §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

(25.3.2011/270) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytylle kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 98 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kalastuksenvalvojakortin sisällöstä sekä kalastuksenvalvojatunnuksen ulkoasusta.

97 c §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

(25.3.2011/270) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 97 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 97 b §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

98 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

(25.3.2011/270) Edellä 97 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan kalastusalueen, osakaskunnan, vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalastusalueen valtuuttamalla

kalastusvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalastusalueen alueella riippumatta siitä, onko 64 §:ssä tarkoitettua sopimusta tehtävien siirrosta kalastusalueelle tehty.

Kalastusalue, osakaskunta, vesialueen omistaja ja kalastusoikeuden haltija ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viivytyksettä.

99 §

Valvontaviranomaisen ja kalastusvalvojan tarkastusoikeus

(25.3.2011/270) Edellä 96 §:ssä mainitulla viranomaisella on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuvälineessä tai rannalla oleva pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Edellä 96 §:ssä mainituilla viranomaisilla on myös oikeus tarkastaa kuljetus- ja varastotiloja, joissa säilytetään kaloja tai rapuja. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain (39/1889) 48 a luvun 2 §:ssä tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen.

Kalastusvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuvälineessä tai rannalla oleva pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Edellä 96 §:ssä mainitulla viranomaisella sekä kalastusvalvojalla on oikeus tarkastaa kalastusta harjoittavan oikeus kyseiseen kalastukseen.

Tarkastettuun pyydykseen on jätettävä tarkastuksen tekijän nimi ja yhteystiedot.

100 §

Valvontaviranomaisen ja kalastusvalvojan talteenotto-oikeus

(25.3.2011/270) Edellä 96 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella ja kalastusvalvojalla on oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys, kalastusväline ja saalis, jos:

- 1) kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja, alamittoja tai rauhoitusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä rikotaan;
- 2) kalastusta harjoitetaan ilman kalastusoikeutta tai kalastusoikeuden ilmeisesti ylittäen; tai
- 3) pyydystä ei ole merkitty 33 §:ssä edellytetyllä tavalla.

101 §

Vesialueen omistajan, osakkaan ja kalastusoikeuden haltijan tarkastus- ja talteenotto-oikeus

(25.3.2011/270) Vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla on oikeus tarkastaa, että pyydys on 33 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla merkitty kalastusoikeuden osoittavalla merkillä.

Vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla on oikeus ottaa talteen pyyntiin asetettu pyydys, jota ei ole merkitty 33 §:n 2 momentissa säädettyllä kalastusoikeuden osoittavalla merkillä, sekä siinä oleva saalis edellyttäen, että pyydyksen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei kehoituksesta huolimatta poista sitä ja saatavilla ei ole riittävää ja oikea-aikaista apua 96 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta.

102 §

Talteenottomenettely

(25.3.2011/270) Edellä 100 §:n tai 101 §:n 2 momentin nojalla talteenotetun pyydyksen, kalastusvälineen ja saaliin talteenotto paikalle on jätettävä mahdollisuuksien mukaan tiedot talteen ottajasta sekä pyydyksen tai kalastusvälineen säilytyspaikasta, jos niiden haltija ei ole läsnä talteenottotilanteessa.

Talteenotetusta pyydyksestä tai kalastusvälineestä on ilmoitettava välittömästi poliisille, ja se on luovutettava niin pian kuin mahdollista poliisin säilytettäväksi. Jollei luovuttaminen käy hankaluudetta päinsä, pyydyksestä ja sen säilytyspaikasta on ilmoitettava poliisille, joka määrää, miten se on säilytettävä.

Talteenotettu pyydys tai kalastusväline on palautettava viivytyksettä pyydyksen tai kalastusvälineen haltijalle, jos esitutkintaa ei aloiteta. Edellä 8 §:ssä tarkoitetussa viehekalastuksessa käytetty kalastusväline on kuitenkin luovutettava välittömästi takaisin, jos viehekalastusmaksun suorittamisesta esitetään todistus seitsemän päivän kuluessa talteenotosta.

Talteenotetusta saaliista on ilmoitettava välittömästi poliisille, joka määrää saaliin joko vapautettavaksi, säilytettäväksi tarkoituksenmukaisella tavalla tai jos säilyttäminen ei ole ilman kohtuutonta vaivaa mahdollista, hävitettäväksi.

Edellä 2 ja 4 momentissa säädetty ilmoitus- ja luovutusvelvollisuus ei koske rajavartiolaitosta, tullia ja Metsähallituksen erätarkastajaa.

103 §

Talteenotetun pyydyksen myynti

(25.3.2011/270) Jos talteenotetun pyydyksen tai kalastusvälineen omistajaa ei kuuden kuukauden kuluessa talteenotosta tavoiteta, poliisin on myytävä pyydys tai kalastusväline ja tilitettävä myynnistä kertyneet varat valtiolle.

104 §

Pysähtymisvelvollisuus ja henkilöllisyyden selvittäminen

(25.3.2011/270) Kalastukseen käytettävä kulkuväline on 96 §:ssä mainitun viranomaisen tai kalastuksenvalvojan antamasta, selvästi havaittavasta pysähtymismerkistä pysäytettävä heti, kun se voidaan turvallisesti tehdä.

Pyyntiä harjoittavan on annettava kalastusviranomaiselle tai kalastuksenvalvojalle yksittäisen valvontatehtävän suorittamiseksi tarpeellinen tieto nimestä, henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä yhteystiedot.

104 a §

Näyttömääräys

(Lisätty 25.3.2011/270) Edellä 96 §:ssä mainittu viranomainen tai kalastuksenvalvoja voi antaa näyttömääräyksen kalan tai ravun pyyntiä harjoittavalle henkilölle, joka ei 89 §:n mukaisesti esitä todistusta suorittamastaan maksusta.

Näyttömääräyksellä velvoitetaan 1 momentissa tarkoitettu henkilö esittämään todistus poliisille seitsemän päivän kuluessa näyttömääräyksen antamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään näyttömääräyksen sisällöstä.

104 b §

Huomautus

(25.3.2011/270) Jos kalastusta koskevien säännösten rikkominen on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen, kalastusviranomainen tai kalastuksenvalvoja voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa tekoon syyllistyneelle huomautuksen.

104 c §

Toimenpiteestä luopuminen

(25.3.2011/270) Kalastusviranomaisen ja kalastuksenvalvoja voivat luopua tässä luvussa säädetystä toimenpiteestä, jos sen loppuun saattaminen voi johtaa kohtuuttomaan seuraukseen asian merkitys, rikkomuksen laatu ja toimenpiteellä tavoiteltava tulos huomioon ottaen.

104 d §

Tapahtumailmoitus

(25.3.2011/270) Kalastuksenvalvojan tulee laatia tapahtumailmoitus 100 §:ssä tarkoitettusta talteenotosta, 104 b §:ssä tarkoitettusta huomautuksen antamisesta ja 104 c §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä luopumisesta. Tapahtumailmoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksenvalvojen toiminnan valvontaa varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun tapahtumailmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimenpiteiden kohteena olleiden henkilötunnus ja muut tunnistetiedot sekä yhteystiedot;
- 2) epäilty rikkomus, jonka selvittämiseksi toimenpiteeseen on ryhdytty;
- 3) toimenpiteen laatu;
- 4) luettelo talteen otetuista tavaroista;
- 5) toimenpiteen suorittaja ja ajankohta.

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

105 §

Kalastusoikeuden käytön kieltö (25.3.2011/270)

(22.12.2009/1462) Milloin kalastusoikeuden haltija harjoittaa tai sallii harjoitettavan kalastusta tai ravustusta siten, että kala- tai rapukannan säilyminen vaarantuu, taikka harjoittaa tai sallii harjoitettavan sanottua pyyntiä toisen kalaveden yhteydessä olevassa kalavedessä sellaisella tavalla, että se ilmeisesti on vahingoksi toisen kalastukselle tai haitaksi kalastuksenhoitotoimenpiteille kalavedessä, jossa toisella on kalastusoikeus, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, varattuaan asianomaisille tilaisuuden antaa selvityksensä asiassa, kieltää kalastusoikeuden haltijaa toistaiseksi, enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan, käyttämästä kalastusoikeuttaan tai rajoittaa sitä. (25.3.2011/270)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen tyytymätön kalastusoikeuden haltija saa valittaa päätöksestä maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on valituksesta huolimatta kuitenkin heti noudatettava. (25.3.2011/270)

106 §

Uhkasakko ja teettämisuhka (25.3.2011/270)

(22.12.2009/1462) Jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutensa, aluehallintovirasto voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, sitten kun asianomaiselle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen, määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella. (25.3.2011/270)

Aluehallintovirastolle kuuluvista 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se aluehallintovirasto, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Ahvenanmaan valtionviraston toimialueen vastaista rajaa lukuun ottamatta aluehallintovirastojen toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka. (25.3.2011/270)

106 a §

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

(25.3.2011/270) Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kalastuksentralvojalta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestämisestä.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

14 luku

Rangaistussäännökset

107 §

Kalastusrikos ja ympäristön turmeleminen

(14.6.2002/518) Rangaistus kalastusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 a luvun 2 §:ssä.

Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1 §:ssä.

108 §

Kalastusrikkomus

(27.8.2010/773) Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää kiellettyä kalastustapaa tai kiellettyä pyydystä tai pitää sellaista pyydystä aluksella tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa luvattomasti valta- tai kalaväylässä tai vesialueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, taikka rauhoituspiiriä koskevaa määräystä rikkoen,

3) pyydystää rauhoitus- tai muutoin luvattomana aikana kalaa tai rapua taikka sanottuna aikana pitää vedessä niiden pyyntiin sopivaa pyydystä,

4) pyydystää 35 §:n vastaisesti alamittaista kalaa tai rapua,

5) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kannan tai sukusoluja ilman 94 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

6) istuttaa vesialueelle kala- tai rapulajin tai sen kannan, jota siellä ei ennestään ole, taikka suorittaa alueelle kalojen tai rapujen siirtoistutuksen ilman 121 §:ssä tarkoitettua lupaa tai lupaehdon vastaisesti tai

7) aiheuttaa kalastaessaan 39 §:n vastaisesti tarpeetonta häiriötä tai haittaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kalastusrikkomuksesta sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 88 §:ssä tarkoitettun kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittien määräajassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (756/2010).

L:illa 773/2010 muutettu 108 § tulee voimaan lailla säädettävänä ajankohtana. Aiempi sanamuoto kuuluu:

108 §

Kalastusrikkomus

(14.6.2002/518) Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää kiellettyä kalastustapaa tai kiellettyä pyydystä tai pitää sellaista pyydystä aluksella tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa luvattomasti valta- tai kalaväylässä tai vesialueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, taikka rauhoituspiiriä koskevaa määräystä rikkoen,

3) pyydystää rauhoitusaikana tai muutoin luvattomana aikana kalaa tai rapua taikka sanottuna aikana pitää vedessä niiden pyyntiin sopivaa pyydystä tai kalastaa 37 b §:ssä tarkoitetun sopimuksen täytäntöönpanemiseksi asetetun rajoituksen vastaisesti,

4) pyydystää 35 §:n vastaisesti alamittaista kalaa tai rapua,

5) harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, vaikka hän ei ole suorittanut valtiolle 88 §:ssä säädettyä kalastuksenhoitomaksua tai viehekalastusmaksua taikka hänellä ei ole mukana todistusta suorittamastaan kalastuksenhoitomaksusta tai viehekalastusmaksusta eikä hän voi sitä esittää seitsemän vuorokauden kuluessa,

6) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kannan tai sukusoluja ilman 94 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

7) istuttaa vesialueelle kala- tai rapulajin tai sen kannan, jota siellä ei ennestään ole, taikka suorittaa alueelle kalojen tai rapujen siirtoistutuksen ilman 121 §:ssä tarkoitettua lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

8) aiheuttaa kalastaessaan 39 §:n vastaisesti tarpeetonta häiriötä tai haittaa,

9) laiminlyö 33 §:ssä säädetyn pyydyksen merkitsemisvelvollisuuden tai

10) laiminlyö 36 §:ssä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kalastusrikkomuksesta sakkoon.

(25.3.2011/270) Rikesakosta seuraamuksena kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tositteen määräajassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa ja mainitun 9 §:n 4 momentin nojalla annetulla asetuksella.

109 §

Luvaton pyynti

(14.6.2002/518) Rangaistus luvattomasta pyynnistä säädetään rikoslain 28 luvun 10 §:ssä.

110 §

110 § on kumottu L:lla 27.8.2010/773, joka tulee voimaan lailla säädettävänä ajankohtana. Aiempi sanamuoto kuuluu:

110 §

Menettämisseuraamus

(14.6.2002/518) Menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos henkilö on syylistynyt 108 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittuun tekoon, josta hänelle määrätään seuraamukseksi rikesakko.

111 §

(Kumottu lailla 14.6.2002/518)

112 §

Syyteoikeus

(13.5.2011/473) Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

113 §

(Kumottu lailla 26.6.2009/522)

15 luku

Erinäiset säännökset

114 §

(26.11.2004/1066) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 4 §:n mukaan Suomen talousvyöhykkeellä kalastettaessa noudatetaan, mitä Suomen kalastuslainsäädännössä sekä Euroopan yhteisön

yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevista säännöksistä taikka niiden nojalla säädetään tai määrätään taikka mitä vieraan valtion kanssa on sovittu.

115 §

(22.12.2009/1462) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvista tehtävistä huolehtii talousvyöhykkeellä se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

Mitä 32 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:n 2 momentissa ja 88 §:ssä säädetään, ei sovelleta Suomen talousvyöhykkeellä.

116 §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole toisin säädetty.

Milloin Suomea velvoittava kansainvälinen sopimus sitä edellyttää tai kalakannan turvaaminen tai muu siihen verrattava erityinen syy niin vaatii, voidaan asetuksella antaa säännöksiä, jotka koskevat Suomen kansalaisten Suomen aluevesien ulkopuolella harjoittamaa kalastusta tai äyriäisten pyyntiä.

Asetuksella voidaan myös, jos 2 momentissa tarkoitettu sopimus tai syy sitä edellyttää, antaa säännöksiä, jotka koskevat Suomen aluevesillä tai niiden ulkopuolella harjoitettavan pyynnin rajoittamista.

Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission sekä Koillis-Atlantin kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta on säädetty erikseen.

117 §

Luonnonvesillä tarkoitetaan tässä laissa vesistöjä ja niitä pienempiä luonnollisia vesiuomia. Mitä luonnonvesistä on sanottu, koskee myös sellaista tekojärveä tai tekoallasta, joka liittyy vesistöön siten, että kala voi sinne vapaasti päästä.

Jollei toisin sanota, tarkoittavat tämän lain vesistöä koskevat säännökset myös merta.

Tässä laissa tarkoitetaan kylällä kiinteistönmuodostamislain 2 §:n 7 kohdan mukaista vesioikeudellista kylää. (12.4.1995/562)

Asetuksella säädetään siitä, mitä tässä laissa tarkoitetaan kunnassa tai kylässä tilapäisesti asuvalla.

118 §

(22.12.2009/1462) Kalastusviranomaisilla tarkoitetaan maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastoa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä näiden viranomaisten virkamiehiä, joiden asiana on hoitaa kalataloushallintoa ja huolehtia kalastuslainsäädännön täytäntöönpanoon kuuluvista tehtävistä. Mitä tässä laissa on säädetty kalastusviranomaisesta, koskee vastaavasti niitä metsähallinnon virkamiehiä, joiden tulee huolehtia valtiolle kuuluvista kalavesistä ja niissä kalastamista koskevista asioista.

Yleiset vesialueet ovat kalastusta koskevien asioiden osalta maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnassa ja hoidossa.

119 §

Loheksi luetaan, jollei toisin säädetä, myös meritaimen, järvitaimen ja purotaimen eli tammukka sekä kirjolohi. (22.12.1993/1355)

Lohi- tai siikapitoisena pidetään jokea tai muuta vesistöä, jota nämä kalalajit käyttävät nousu- tai vaellustienään taikka johon niitä on merkittävässä määrin istutettu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa ratkaista, onko vesistöä pidettävä lohi- tai siikapitoisena. (22.12.2009/1462)

120 §

Tuoreena ei ole pidettävä kalaa ja rapua, jota pyynnin jälkeen pakastamalla, lisäaineilla tai muulla vastaavalla tavalla on käsitelty säilyvyyden parantamiseksi.

121 §

(22.12.2009/1462) Jos vesialueelle istutetaan kala- tai rapulajia tai niiden kantaa, jota siellä ei ennestään ole, tai alueelle suoritetaan kalojen tai rapujen siirtoistutus, on toimenpiteelle saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvassa voidaan antaa määräyksiä toimenpiteen suorittamisesta.

122 §

Erimielisyys, joka koskee vesialueen käyttämistä kalastukseen ja siitä toiselle aiheutuvaa vahinkoa tai haittaa sekä muun tähän lakiin perustuvan oikeuden hyväksikäyttöä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, voidaan, jollei tässä laissa jonkin asian osalta ole muuta säädetty, saattaa yleisen alioikeuden ratkaistavaksi riita-asiana.

123 §

(22.12.2009/1462) Tässä laissa tarkoitetussa asiassa annettuun yleisen alioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksen hausta alioikeuden päätökseen on oikeudenkäymiskaassa säädetty.

Tässä laissa tarkoitetussa asiassa annettuun aluehallintoviraston päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa säädetään muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa annettuun aluehallintoviraston päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta aluehallintoviraston rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, säädetään 47 §:n 3 momentissa.

Tässä laissa tarkoitetussa asiassa annettuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saadaan hakea valittamalla muutosta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain 106 §:ssä tarkoitettuun aluehallintoviraston päätökseen saadaan hakea muutosta hallinto-oikeudelta noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään muutoksenhausta.

124 §

(22.12.2009/1462) Milloin 8 §:n 2 momentin soveltamiseksi on tarpeen selvittää, mitkä vesialueet sijaitsevat ulkosaaristossa, voidaan asia selvittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hakemuksesta suoritettavassa kiinteistötoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään rajankäynnistä. Toimitus suoritetaan valtion kustannuksella. Olosuhteiden muututtua voidaan ulkosaariston rajaa uudessa toimituksessa muuttaa.

125 §

(Kumottu lailla 14.7.2000/687)

126 §

(22.12.2009/1462) Kalastuselinkeinon ja kalatalouden kehittämistä varten maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että kalastuksen harjoittajain ja kalastuskuntien on annettava kalastusalueille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kalastusta ja sen tuottoa koskevia tietoja.

127 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

127 a §

(Kumottu lailla 22.12.2009/1462)

16 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

128 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983, jollei 129 §:stä muuta johdu.

Jo ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin sen täytäntöönpanemiseksi.

129 §

Tällä lailla kumotaan:

- 1) 28 päivänä syyskuuta 1951 annettu kalastuslaki (503/51);
- 2) kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 28 päivänä joulukuuta 1951 annettu asetus (695/51); ja
- 3) valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä ja kalastamisesta valtiolle kuuluvissa kalavesissä 9 päivänä heinäkuuta 1953 annettu asetus (322/53), niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen; sekä
- 4) 14 päivänä joulukuuta 1951 annetun jakolain (604/51) 112 §:n 2 momentti.

Mitä maatalousministeriön päätöksellä on 1 momentin 1 kohdassa mainitun kalastuslain 90 §:n nojalla määrätty kala- ja rapukannan suojelemiseksi, jää edelleen voimaan, niin kuin siitä olisi määrätty tämän lain 95 §:n 2 momentin mukaisesti.

Kalanpyydyksissä käytettävistä valomerkeistä 16 päivänä heinäkuuta 1954 annettu asetus (338/54) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen jää edelleen voimaan.

(4 mom. kumottu 19.12.1997/1212)

130 §

(Kumottu lailla 14.7.2000/687)

131 §

Kalastushoitoyhtymät, jotka on perustettu ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukaisesti, lopettavat toimintansa kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Asianomaisen kalastusalueen tulee soveltuvilta osin ottaa huolehtiakseen yhtymän tehtävistä. Mikäli kalastushoitoyhtymän säännöissä ei muuta ole määrätty, siirtyy yhtymän omaisuus sen jäsenkalastuskunnille.

Kalastushoitoyhtymän valtuuskunnan tulee kokouksessaan päättää yhtymän tehtävien ja sille kuuluvan omaisuuden siirrosta ja muista toiminnan lopettamisen aiheuttamista toimenpiteistä.

132 §

Jos jollakin on 129 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kalastuslain 18 §:n mukainen oikeus käyttää valtiolle kuuluvaa maata kalastuksessa tarvittavia rakennuksia ja laitteita varten, pysytetään sellainen oikeus entisillä ehdoilla viiden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

133 §

Kalastusalueen hallituksen tulee selvittää, mitä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustettuja rauhoituspiirejä alueella on ja millä tavalla ne on muodostettu. Kalastusalueen valtuuskunnan tulee päättää, mitkä niistä on lakkautettava tai pysytettävä. Rauhoituspiirin pysyttämistä koskeva päätös on voimassa, jollei valtuuskunta määrää lyhyempää aikaa, kymmenen vuotta päätöksen tekemisestä.

Maanmittausviranomaisten on tarvittaessa korvauksetta avustettava kalastusaluetta 1 momentissa mainitun selvittelyn suorittamisessa.

Rauhoituspiiri, jota koskevaa selvittelyä ei ole toimitettu kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta, katsotaan lakanneeksi.

134 §

(22.12.2009/1462) Jos rauhoituspiiri on aikaisemman lain mukaisesti erotettu vesialueen jaossa tai piirin perustamisesta muutoin on tehty merkintä kiinteistörekisteriin, on rauhoituspiirin lakkaamisesta tai päätöksestä, jolla rauhoituspiiri on lakkautettu, kalastusalueen hallituksen ilmoitettava Maanmittauslaitokselle tai kunnalle kiinteistörekisterin pitäjänä rauhoituspiiriä koskevien merkintöjen poistamiseksi kiinteistörekisteristä. Kiinteistörekisterin pitäjän tulee tarvittaessa määrätä maanmittausinsinööri valtion kustannuksella suoritettavassa toimituksessa selvittämään ne seikat, joita merkinnän poistaminen edellyttää. (13.12.3012/912)

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi aluehallintoviraston tulee, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä kiinteistörekisterin pitäjälle sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

135 §

Milloin 133 §:ssä tarkoitettu rauhoituspiiri on päätetty pysyttää, sen osalta on sovellettava tämän lain säännöksiä. Aikaisemmin määrättyt käyttörajoitukset pysyvät kuitenkin voimassa. Näitä rajoituksia voidaan muuttaa 43 §:ssä säädetyllä tavalla.

136 §

Mitä tässä laissa on säädetty valan tehneestä kalastuksenvalvojasta, koskee myös aikaisemman lain mukaista valan vannonutta kalastuksenvalvojaa, jonka kunta, kalastushoitoyhtymä, kalastuskunta, kalaveden omistaja tai kalastuksen vuokraaja on asettanut.

137 §

Aikaisemmin hankittua laillista pyydystä, joka on tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastainen, on kuitenkin lupa käyttää kolmen vuoden ajan lain voimaantulosta.

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

1355/1993

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Ennen tämän lain voimaantuloa kertyneisiin pilkintämaksuihin sovelletaan aikaisempaa lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa aikaisempien säännösten nojalla myönnetyt luvat jäävät voimaan lupaehtojen mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa järjestyneiden kalastusalueiden on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta esitettävä maaseutuelinkeinopiirin vahvistettavaksi tämän lain mukaiset ohjesäännöt.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

1045/1996

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Lain voimaan tullessa olevat kalastuslain 11 §:n nojalla määrätyt onginta- ja pilkintäkiellot koskevat myös tämän lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua viehekalastusta.

1212/1997

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Tenojoen kalastuspiirin sivuvesistöjen kalastussäännöstä annettu asetus (405/1990) jää 129 §:n 4 momentin kumoamisesta huolimatta edelleen voimaan.

Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa asuvilla on vuoden 2000 loppuun saakka lupa käyttää aikaisemmin hankkimaansa laillista pyydystä, joka on kalastuslain (286/1982) tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastainen.

Ennen lain voimaantuloa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetyt luvat jäävät voimaan lupaehtojen mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoon edellyttämiin toimenpiteisiin.

687/2000

Tämä laki tulee voimaan 01.01.2001.

Tämän lain estämättä ne kalastusoikeuden vuokraamista tai muuta luovuttamista koskevat sopimukset ja muut sopimukset, jotka on tehty kalastuslain (286/1982) nojalla ennen tämän lain voimaantuloa, pysyvät voimassa.

Järjestäytyneet kalastuskunnat toimivat yhteisluelaisissa tarkoitettuina järjestäytyneinä osakaskuntina tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden sääntöjensä mukaisesti, kunnes kalastuskuntien säännöt on tarkistettu yhteisluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisluelakia.

Kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

Jos kalastuskunnalla tämän lain voimaan tullessa on varoja tai velkoja, ne katsotaan yhteisen vesialueen osakaskunnan varoiksi ja veloiksi.

697/2010

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2010.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kalastuslain 37 §:n 3 momentin nojalla eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (223/2009) jää edelleen voimaan.

270/2011

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2012. Sen 108 §:n 1 momentin 3 kohta tulee voimaan kuitenkin jo 1 päivänä huhtikuuta 2011.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevassa 97 §:ssä tarkoitetun valan tai vakuutuksen tehneen kalastusvalvojan toimivalta on voimassa kuusi kuukautta tämän lain voimaantulosta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Kalastusasetus 30.12.1982/1116

Annettu 30.12.1982/1116

Muutettu 12.4.1993/179

Muutettu 22.12.1993/1356

Muutettu 25.3.1994/232

Muutettu 10.1.1997/1

Muutettu 15.8.1997/774

Muutettu 30.12.1997/1364

Muutettu 15.5.1998/336

Muutettu 21.12.2000/1174

Muutettu 27.9.2001/819

Muutettu 5.2.2004/83

Muutettu 28.3.2008/191

Muutettu 4.4.2012/158

Muutettu 19.6.2013/451

Muutettu 14.11.2013/806

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Ammattimaisesti harjoitettuna pidetään kalastusta, milloin saaliit tai osa niistä ansiotarkoituksessa myydään. Kalastusta ammattimaisesti harjoittavista henkilöistä pidettävästä luettelosta säädetään erikseen.

(2 mom. kumottu 10.1.1997/1)

Kotitarvekalastuksena pidetään kalastusta, milloin saalis käytetään kalastajan taloudessa ja sillä on toimeentulon kannalta merkitystä.

Virkistyskalastuksena pidetään kalastusta, milloin saalis käytetään kalastajan taloudessa ja sillä ei ole toimeentulon kannalta merkitystä.

2 §

Kalastuslaissa tarkoitetaan kunnassa tai kylässä tilapäisesti asuvalla henkilöllä, joka ei omista siellä käytössään olevaa asuntoa tai ei ole asunut siellä yhtäjaksoisesti vähintään neljän viikon aikaa.

2 luku

Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen

(3-4 § on kumottu asetuksella 10.1.1997/1)

5 §

Kiinteällä pyydyksellä tai kalastuslaitteella tarkoitetaan patoa tai muuta kalastukseen tarkoitettua pysyväisluonteista rakennelmaa.

Kalastuslain 39 §:ssä mainitulla kiinteällä pyydyksellä tarkoitetaan myös isoarysää ja verkkopyydyksellä verkkoa.

6 §

Seisovalla pyydyksellä tarkoitetaan paikalleen pyyntiin laskettua kalanpyydystä, kuten verkkoa, pitkäsiimaa ja muuta koukkupydystä, rysää, katiskaa ja muuta sulkupydystä, joka ei ole kiinteä.

Pohjaverkolla ja pohjaverkkopyydyksellä tarkoitetaan pohjaan asetettua verkkoa, joka ei ulotu kolmea metriä lähemmäksi veden pintaa. Pintaverkolla ja pintaverkkopyydyksellä tarkoitetaan pintaan tai lähemmäksi kuin kolme metriä pinnasta asetettua verkkoa. (28.3.2008/191)

7 §

Liikkuvalla rihmapyydyksellä tarkoitetaan nuottaa, troolia tai verkkoa, jota vedetään tai jota virta kuljettaa.

8 §

Isollarysällä tarkoitetaan sellaista rysää, paunettia tai muuta samantapaista pohjalla varustettua sulkupydystä, joka johtolaitteineen on joltakin osaltaan puoltatoista metriä korkeampi.

8 a §

(28.3.2008/191) Kalastuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ammattimaiseen kalastukseen käytettäviä pyydyksiä ovat:

- 1) yli 1,5 metriä korkea isorysä;
- 2) nuotta ja trooli;
- 3) koukkupydyt tai koukkupydykset, joissa on enemmän kuin yhteensä 250 koukua pyyntikuntaa kohden;
- 4) pintaverkot tai pintaverkkopyydykset, joiden yhteispituus on enemmän kuin 180 metriä pyyntikuntaa kohden.

Edellä 1 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua kotitarvekalastusta ja virkistyskalastusta saadaan yleisellä vesialueella meressä sekä Suomen talousvyöhykkeellä harjoittaa pohjaverkoilla tai pohjaverkkopyydyksillä, joiden yhteispituus on enintään 600 metriä pyyntikuntaa kohden.

9 §

Kalastuslain 39 §:ssä tarkoitettu jäätie on jälle aurattu tai muutoin selvästi merkitty moottoriliikenteelle tarkoitettu jäällä oleva väylä.

Ilman jäätienpitäjän lupaa avannon tekeminen viittäkymmentä metriä lähemmäksi 1 momentissa tarkoitettua jäätietä on kielletty.

Meressä kylänrajan ulkopuolella ei toisen kalastusta häiritsevää pyydyttä ilman asianomaisen lupaa saa panna pyyntiin sataa metriä lähemmäksi toisen käytössä olevaa nuotta-apajaa eikä troolia vedettäessä saa mennä sataa metriä lähemmäksi toisen pyynnissä olevaa nuottaa eikä isorysää. (12.2.1993/179)

Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään häiritsevästä pyynnistä, ei kalastusta ankkuroiduilla pintaverkoilla tai isorysällä saa ilman asianomaisen lupaa harjoittaa kahtasataa metriä lähempänä toisen isorysää sen sivulta lukien eikä sataa metriä lähempänä sen perää. (12.2.1993/179)

10 §

Lohi- tai siikapitoisessa joessa sekä meressä viittä kilometriä lähempänä tällaisen joen suuta on kalastus liikkuvalla rihmapyydyksellä kielletty lukuunottamatta lippoamista rannalta tai rantaan liittyvältä kiinteältä alustalta.

Mitä edellä 1 momentissa on säädetty kalastamisesta lohi- tai siikapitoisen joen edustan merialueella, koskee sellaista muunkin joen edustalla olevaa merialuetta, johon lohta tai siikaa on merkittävässä määrin istutettu.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle merialueelle ei myöskään ilman aiemmin saavutettua oikeutta saa panna isoarysää kolmea kilometriä lähemmäksi joen suuta.

Maaseutuelinkeinopiiri voi kalastusalueen esityksestä myöntää poikkeuksia edellä tässä pykälässä säädetystä kiellosta. (22.12.1993/1356)

11 §

Tarvittaessa voidaan 10 §:ssä tarkoitetun alueen raja selvittää ja merkitä kartalle jakoasetuksen 230 §:ssä mainitussa toimituksessa, jonka kustannukset kalastuspiirin hakiessa toimitusta suoritetaan valtion varoista.

12 §

Kalastus atraimella, harppuunalla tai niihin verrattavalla terällä, koukulla tai kärjellä varustetulla välineellä samoin kuin tulta tai valoa käyttäen haavilla on kielletty lohi- tai siikapitoisessa joessa, koskessa ja virtapaikassa sekä, jollei kalastusalue toisin määrää, huhtikuun 15 päivän alusta kesäkuun 20 päivän loppuun muissakin vesissä. (22.12.1993/1356)

Lohi- tai siikapitoisessa joessa on kielletty koukkukalastus, jonka tarkoituksena on kalan tartuttaminen ulkopuolelta. Lohipitoisen vesistön koskessa ja virtapaikassa on koukkukalastus matosyöttiä tai harrilautaa käyttäen kielletty. (15.8.1997/774)

13 §

Katiskaa, rysää tai muuta kalanpyydystä ei saa asettaa veteen niin, että sen nielu on avoinna veden pinnan yläpuolella eikä myöskään säilyttää siten, että riista- tai muut eläimet voivat siihen joutua.

Ajoverkkojen pitäminen aluksella ja käyttö kalastukseen merialueella on kielletty. (Lisätty 28.3.2008/191)

14 §

Langasta kudotun pyydyksen pienimmän sallitun silmäkoon tulee olla:

- 1) silakkaa, kilohailia, muikkua ja kuoretta pyydetessä meressä 16 millimetriä;
- 2) merilohta ja meritaimenta pyydetessä ajoverkossa sekä pintaan tai pinnan läheisyyteen ulottuvassa ankkuroidussa verkossa 157 millimetriä, lohipaunetissa sen silmällä ottavassa osassa 127 millimetriä ja sen muussa osassa sekä muussa pyydyksessä 100 millimetriä.

Merilohen ja meritaimenen kalastusta saa kuitenkin harjoittaa isorysällä, jonka

- 1) kalapesä on nielua lukuun ottamatta umpinainen ja tehty hylkeen kestävästä, silmäkooltaan enintään 80 millimetriä olevasta hapaasta, jolloin tarvittaessa voidaan osa saaliista hyväkuntoisena päästää takaisin mereen;
- 2) kalapesän tarkoituksenmukaisilla rakenteilla pyritään estämään hylkeen pääsy kalapesään; sekä
- 3) muiden osien hapaan silmäkoko on enintään 80 millimetriä tai vähintään 300 millimetriä, taikka ne on tehty hapaasta, joka ei pyydä silmällä. (28.3.2008/191)

Jos kalastusalue on kalastuslain 32 §:n nojalla määrännyt, että pyydysten pienin sallittu silmäkoko on 1 momentissa säädettyä suurempi tai pienempi, on päätöksestä välittömästi ilmoitettava maaseutuelinkeinopiirille. (22.12.1993/1356)

14 a §

(Lisätty 19.6.2013/451) Verkon solmuvälin tulee siikaa meressä pyydetessä olla:

- 1) leveysasteen 64°00'N pohjoispuolella vähintään 27 millimetriä ja enintään 30 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
- 2) leveysasteiden 64°00'N ja 63°30'N välisellä merialueella vähintään 30 millimetriä ja enintään 35 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
- 3) leveysasteiden 63°30'N ja 62°30'N välisellä merialueella vähintään 40 millimetriä;
- 4) leveysasteen 62°30'N eteläpuolella vähintään 43 millimetriä.

Siian verkkopyyntinä pidetään kalastusta, jossa saaliin painosta vähintään puolet on siikaa.

15 §

Edellä 14 §:ssä tarkoitettujen pyydysten silmäkokoa mitattaessa tulee silmäkoon useiden perättäisten silmien kohdalta olla sellainen, että pyydyksen silmän ollessa vedettynä hapaan pituussuuntaan leveydeltään kysymyksessä olevaa vähimmäismittaa osoittava mittatikku, jonka paksuus on kaksi millimetriä, helposti menee silmän läpi hapaan ollessa märkänä.

Silmäkoko voidaan havaspyydysten osalta määrittää myös siten, että märästä hapaasta mitatun yhdentoista perättäisen solmun välinen etäisyys jaetaan kymmenellä. Edellä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa pyynnissä käytettävien pyydysten 16 millimetrin silmäkokoa vastaava solmuväli on tällöin 10 millimetriä. (12.2.1993/179)

16 §

(4.4.2012/158) Kalastuslain 33 §:ssä tarkoitetut kiinteät ja seisovat pyydykset tulee varustaa:

1) vesiliikenteen käyttämällä vesialueilla vähintään 1,2 metriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvaan lippusalkoon kiinnitetyllä vähintään 20 senttimetriä korkealla ja leveällä neliön muotoisella lipulla;

2) vesialueilla, joilla vesiliikennettä ei pääsääntöisesti harjoiteta tai muuten on ilmeistä, että pyydykset eivät haittaa vesiliikennettä tai vesistön muuta käyttöä, vähintään 15 senttimetriä veden pinnan yläpuolelle ulottuvalla koholla taikka vähintään 40 senttimetriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvaan lippusalkoon kiinnitetyllä lipulla, jonka lyhyimmän sivun pituus on vähintään 15 senttimetriä.

Jäältä kalastettaessa pyydys ja kalastamista varten tehdyt, halkaisijaltaan yli 40 senttimetrin avannot on merkittävä vähintään 1,2 metriä jään pinnasta ulottuvalla merkkisalolla, joka ei ole väriltään valkoinen.

Jos pyydys on asetettu pyyntiin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle vesialueelle siten, että pyydys tai jokin sen osa ulottuu 1,5 metriä lähemmäksi veden pintaa (pinnan läheisyyteen asetettu pyydys), lippusalkoon on kiinnitettävä kaksi päällekkäistä 1 momentin 1 kohdassa säädetty vaatimukset täyttävää lippua. Jos pinnan läheisyyteen asetetun pyydyksen pituus ylittää 120 metriä, sen suunta on osoitettava käyttämällä vähintään 15 senttimetriä veden pinnan yläpuolelle ulottuvaa kohoja jokaista alkavaa 120 metriä kohden. Rapumerta voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä merkitä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla vesialueella vähintään 5 senttimetriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvalla koholla.

Pyydysten merkintään käytettävät kohot ja lippusalot pyydykseen yhdistävien köysien on oltava uppoavia tai varustettu painoin. Edellä 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettut lippu- ja merkkisalot on varustettava kaikkiin sivusuuntiin näkyvällä vähintään 2 senttimetriä korkealla heijastimella. Pyydysten merkintään käytettävät kohot eivät saa olla läpinäkyvää materiaalia.

16 a §

(4.4.2012/158) Jos 16 §:ssä tarkoitettu pyydys tai usean yhteen liitetyn pyydyksen muodostama kokonaisuus on pituudeltaan yli 10 metriä, on 16 §:ssä säädettyä merkintätapaa käytettävä pyydyksen molemmissa päissä ja tarvittaessa pyydyksen haarojen päissä.

16 b §

(4.4.2012/158) Pyydyksen asettajan nimi- ja yhteystiedot sekä kalastusoikeuden osoittava merkki tulee kiinnittää pyydyksen uloimman pään kohon, lippusalon tai merkkisalon yhteyteen. Nimi- ja yhteystietoihin tulee merkitä pyydyksen asettajan etu- ja sukunimi sekä puhelinnumero tai postiosoite.

16 c §

(4.4.2012/158) Kalastuslain 39 §:ssä tarkoitettuna selvänä merkinä pidetään 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua pinnan läheisyyteen asetetun pyydyksen merkintää.

16 d §

(4.4.2012/158) Edellä 16, 16 a ja 16 b §:ssä säädetyn estämättä ammattikalastajat voivat, harjoittaessaan kalastusta merialueella 12 merimailin ulkopuolella peruslinjasta mitattuna, merkitä pyydyksensä yhteisön

valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011 13—17 artiklassa tarkoitetulla merkinnällä.

17 §

Seuraavat kalat ovat rauhoitettuja ja niiden pyynti on kielletty jäljempänä mainittuina aikoina: (14.11.2013/806)

1) merilohi, järvilohi, meritaimen, järvitaimen ja purotaimen joessa ja purossa sekä siika mereen laskevassa joessa ja purossa syys-, loka- ja marraskuun ajan, kuitenkin siten, että niiden pyynti vavalla ja uistelemalla sekä lipolla on näissäkin vesissä sallittu syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15 päivän jälkeen (19.6.2013/451);

2) nieriä Vuoksen vesistöalueella tammikuun 1 päivän alusta joulukuun 31 päivän loppuun (14.11.2013/806);

3) harjus, lukuun ottamatta Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntia, huhti- ja toukokuun ajan, kuitenkin siten, että sen pyynti vavalla ja uistelemalla on sallittu; sekä (30.12.1997/1364)

4) (Kumottu asetuksella 12.2.1993/179)

5) nahkiainen huhtikuun alusta elokuun 15 päivän loppuun.

18 §

(12.2.1993/179) Rapu ja täplärapu on rauhoitettu ja niiden pyydystäminen kielletty marraskuun alusta heinäkuun 21 päivään kello 12.

19 §

(14.11.2013/806) Luonnonvesistä pyydettyjen kalojen tulee täyttää seuraavat alimmat mitat leuan kärjestä (suu suljettuna) pyrstöevän kärkeen mitattuna:

merilohi 60 senttimetriä, paitsi leveysasteen 63°30'N pohjoispuolella Perämerellä 50 senttimetriä;

meritaimen 60 senttimetriä;

järvilohi 60 senttimetriä;

järvitaimen 60 senttimetriä, paitsi leveysasteen 67°00'N pohjoispuolisissa vesissä 50 senttimetriä;

nieriä Inarinjärvässä 40 senttimetriä;

kuha 37 senttimetriä;

harjus 35 senttimetriä, paitsi leveysasteen 67°00'N pohjoispuolisissa vesissä 30 senttimetriä.

20 §

(Kumottu asetuksella 12.2.1993/179)

21 §

Kalastuksen päätyttyä on pyydykset sekä niihin kuuluvat merkit ja muut kalastukseen käytetyt tarvikkeet, jotka eivät kuulu vesistöissä laillisesti olevaan kiinteään kalastuslaitteeseen, viipymättä poistettava vedestä. Samoin on poistettava tarpeettomaksi käynyt turo tai muu kalaveden hoidossa, kalanviljelyssä tai saaliin säilytyksessä käytetty laite tai rakennelma.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös talvikalastuksessa käytettävää 16 §:ssä tarkoitettua merkkiä.

3 luku

(Kumottu valtioneuvoston asetuksella 21.12.2000/1174)

4 luku

Kalastusalue

29 §

(Kumottu asetuksella 22.12.1993/1356)

30 §

(Kumottu asetuksella 4.4.2012/158)

31 §

(22.12.1993/1356) Kalastusalueen on toimitettava maaseutuelinkeinopiirille jäljennös käyttö- ja hoitosuunnitelmasta. Kalastusalueen tulee lisäksi ilmoittaa maaseutuelinkeinopiirille hallituksensa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä isännöitsijän nimet ja postiosoitteet.

32 §

Asianomainen kalastuspiiri on oikeutettu pyynnöstä saamaan kalastusalueilta tietoja niiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien toteutumisesta.

5 luku

Valtion kalavedet ja kalastukset

33 §

Valtion yksityisten kalastusten ja valtiolle kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä sekä kalastuksen harjoittamisesta valtion omistamilla kylänrajain sisäpuolella meressä ja sisävesissä olevilla sekä valtion metsämaihin rajoittuvilla vesialueilla päättää se valtion viranomaisen, jonka hallinnassa kyseinen kalastus tai vesialue on.

Milloin valtio on yhteisen kalaveden osakkaana, on sen osalta jäljempänä ja kalastuslain 18 §:n 2 momentissa mainituin poikkeuksin voimassa, mitä kalastuslaissa on säädetty kalastuskunnan osakkaasta ja yhteisen vesialueen osakkaan oikeuksista ja velvollisuuksista.

34 §

Paikalliseen väestöön kuuluvalla henkilöllä, jolla ei ole omistusoikeuteen tai muuhun erityiseen oikeussuhteeseen perustuvaa kalastusoikeutta, on oikeus saada lupa kalastuksen harjoittamiseen 33 §:n 1 momentissa tarkoitettulla valtiolle kuuluvalla vesialueella. (22.12.1993/1356)

Milloin valtio on yhteisen kalaveden osakkaana, se voi myöntää edellä tarkoitettun luvan, joka kohdistuu sen osuutta vastaavaan kalastusoikeuteen. Luvan myöntämisestä on viranomaisen toimesta ilmoitettava asianomaiselle kalastuskunnalle. Luvasta on suoritettava kalastuskunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti määrätty maksu.

Milloin edellä tässä pykälässä tarkoitettuja lupia ei voida myöntää kaikille niitä haluaville, on etusija annettava kalastusta ammattimaisesti tai kotitarpeekseen harjoittaville henkilöille.

Lupia myönnettäessä sekä niiden käyttöä valvottaessa on otettava huomioon mitä kalastuslain 1 §:ssä on säädetty. Lupien myöntäminen voidaan evätä tai lupaan perustuvan pyynnin harjoittaminen määräytyksi ajaksi kieltää tai sitä rajoittaa, milloin se on tarpeen siirtoistutuksen, kalanviljelyn, tieteellisen tutkimuksen tai kalaveden käyttöön tai hoitoon liittyvän muun tarkoituksen vuoksi. Edellä 1 momentissa mainittua oikeutta ei kuitenkaan ole ilman puolustusministeriön lupaa sellaisella mainitun ministeriön hallinnassa olevalla vesialueella, jolla liikkuminen ei ole turvallista tai puolustusnäkökohdat huomioon ottaen suotavaa.

34 a §

(30.12.1997/1364) Lupatodistuksen, joka oikeuttaa Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa vakinaisesti asuvan harjoittamaan kalastuslain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua kalastusta, antaa 33 §:n 1 momentissa mainittu viranomaisen tai sen ohjeiden mukaisesti sen alainen alueellinen viranomaisen tai muu sanotun viranomaisen hyväksymä luvan antaja. Todistus annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupa perustuvaa oikeutta ei saa luovuttaa toiselle.

Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa voidaan myöntää 34 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lupia, jos se ei heikennä kalastuslain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan nojalla kalastavien kalastusmahdollisuuksia.

35 §

Lupatodistuksen, joka oikeuttaa harjoittamaan 34 §:ssä tarkoitettua kalastusta, antaa 33 §:n 1 momentissa mainittu viranomaisen tai sen ohjeiden mukaisesti sen alainen alueellinen tai paikallinen viranomaisen tai muu sanotun viranomaisen hyväksymä luvan antaja. Todistus annetaan määräajaksi ja siihen otetaan tarpeelliset kalastuksen harjoittamista koskevat määräykset sekä maininta siitä, että lupa voidaan peruuttaa, mikäli määräyksiä ei noudateta.

36 §

Lupatodistus voidaan antaa yksityiselle henkilölle tai ruokakunnan päämiehelle ja hänen kotiväelleen taikka, milloin pyynnin harjoittaminen 34 §:n 3 momentissa mainitussa tarkoituksessa sitä edellyttää, useamman henkilön muodostamalle pyyntikunnalle. Lupatodistus voidaan 34 §:ssä säädetyn edellytyksin antaa myös yhdistykselle, yhtiölle tai muulle yhteisölle sellaista lyhyehkönä aikana harjoitettavaa kalastusta varten, jota suorittavat yhteisön jäsenet, osakkaat tai henkilökunta kilpailu- tai muussa siihen verrattavassa tarkoituksessa. Lupa perustuvaa oikeutta ei saa luovuttaa toiselle eikä pyyntiin ottaa osakkaaksi toista henkilöä, joka ei kuulu edellä tarkoitettuun kotiväkeen tai pyyntikuntaan taikka ei ole edellä tarkoitettujen yhteisön jäsen tai osakas tahi kuulu sen henkilökuntaan.

37 §

Edellä 34 §:n 1 momentissa tarkoitettua luvasta on suoritettava maksu. Maksun määrää asianomaisen ministeriön vahvistamien ohjeiden mukaisesti se viranomainen, jonka hallinnon alaisena kalavesi on. Maksun suuruutta määrittäessä on paikallisten olosuhteiden ohella otettava huomioon alueella suoritettujen lupaan perustuvan kalastuksen edellyttämät kalakannan hoitotoimenpiteet sekä kysymyksessä olevan kalastuksen laajuus ja laatu. Maksu peritään, jollei erityisistä syistä siitä jollekin myönnetä alennusta, saman suuruisena kaikilta, jotka luvan nojalla harjoittavat samanlaatuista kalastusta samoilla vesialueilla.

38 §

Kalastuksen harjoittamiseen 34 §:n mukaan myönnetty lupa voidaan peruuttaa, jos luvan haltija on ylittänyt oikeutensa, harjoittanut kalastusta kalastuslaissa kielletyllä tavalla taikka muutoin rikkonut lupatodistuksessa mainittuja tai muita kysymyksessä olevaa kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Luvan peruuttamista koskevan päätöksen tekee 33 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen.

Muutoksen hakemisesta 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaisissa (586/1996). (30.12.1997/1364)

39 §

Kalastusoikeus, joka kohdistuu 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin kalavesiin ja kalastuksiin, voidaan, mikäli paikallisen väestön kalastusmahdollisuudet ja vesistön tuottokyky eivät siitä olennaisesti kärsi, antaa vuokralle vastaavasti noudattamalla mitä kalastuslain 16, 17, 19 ja 20 §:ssä on säädetty. Vuokra-aika on enintään kaksikymmentä vuotta. Vuokranmaksun suuruus määrätään ottamalla huomioon kalaveden laajuus ja sen tuottokyky, käytettävien pyydysten laatu ja lukumäärä, paikkakunta, jolla kalavesi sijaitsee, ja muut seikat, jotka vaikuttavat pyynnin laajuuteen ja tuottoon.

Vuokramies on velvollinen huolehtimaan kalaveden hoidosta ja valvonnasta sen mukaan kuin siitä vuokrasopimuksessa määrätään.

Vuokramies ei saa asianomaisen viranomaisen luvatta edelleen vuokrata tai muulla tavoin luovuttaa kalastusoikeutta toiselle.

40 §

Oikeus harjoittaa onkimista ja pilkkimistä sekä muuta koukkukalastusta voidaan 39 §:n säännöksiä noudattaen antaa vuokralle matkailun tai muun yleishyödyllisen tarkoituksen hyväksi toimivalle yhteisölle. Yhteisö on velvollinen vuokrasopimuksessa määrätyn ehdoin sallimaan sitä haluavien harjoittaa tällaista kalastusta ja sen asiana on valvoa, ettei vuokran kohteena olevaa kalastusoikeutta ylitetä ja että sanottua oikeutta käytettäessä noudatetaan kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

41 §

Edellä 33 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi myöntää niille palveluksessaan oleville viran ja toimen haltijoille sekä vakinaisessa työsuhteessa oleville työntekijöille, jotka huolehtivat edellä tarkoitettujen kalavesien hoidosta tai valvonnasta, luvan sijoitus- ja toimialueillaan maksutta harjoittaa kalastusta omaksi tarpeekseen sanotuissa kalavesissä. Vastaavanlainen lupa voidaan myöntää myös toisen viranomaisen palveluksessa oleville viran ja toimen haltijoille, jotka suorittavat kalastuslain 96 ja 99 §:ssä tarkoitettua valvontaa.

Myöntäessään 1 momentissa tarkoitettuja lupia viranomaisen tulee lupatodistukseen ottaa määräykset niistä ehdoista ja rajoituksista, jotka katsotaan tarpeellisiksi kalakannan suojelemiseksi sekä paikallisen väestön kalastusmahdollisuuksien ja erityisesti vuokramiesten ammattimaisesti harjoittaman kalastuksen etujen turvaamiseksi.

Mitä 38 §:ssä on säädetty, koskee vastaavasti edellä tässä pykälässä tarkoitettua kalastuslupaa.

41 a §

(Lisätty 30.12.1997/1364) Edellä 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaisen on Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa varattava kalastuslain 14 a §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle mahdollisuus lausunnon antamiseen enne 37, 39, 40 tai 41 §:ssä tarkoitettua päätöksen tekemistä.

42 §

Kalastuslain 12 §:n nojalla valtiolle kuuluva erityinen oikeus merilohen ja meritaimenen pyyntiin ei ole muun kalastusoikeuden käyttämisen esteenä silloinkaan, kun valtio on vuokrannut mainittujen kalojen pyyntiä varten soveltuvan pyyntipaikan tai antanut luvan sen käyttöön, mutta paikka on mainittuun tarkoitukseen käyttämätön.

43 §

Kalastusoikeus, joka erityisten säännösten nojalla kuuluu valtion mailla asuville henkilöille, säilyy edelleen voimassa. Kolttien oikeudesta harjoittaa kalastusta Näätamön ja Nellimön vesialueilla on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty. (30.12.1997/1364)

Kalastuksen rajoittamisesta kansallispuistoissa ja muilla luonnonsuojelualueilla sekä ulkoilulain (606/73) tarkoittamilla valtion retkeilyalueilla olevissa vesissä on voimassa, mitä siitä kussakin tapauksessa erikseen on määrätty.

44 §

Tässä luvussa tarkoitettu lupatodistus on kalastettaessa pidettävä mukana ja vaadittaessa esitettävä sille, jonka tehtävänä on valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

45 §

(22.12.1993/1356) Maaseutuelinkeinopiirillä on oikeus, milloin siihen on erityistä syytä, sallia yksittäistapauksissa poikettavaksi tämän luvun säännöksistä.

6 luku

Kalastuksen valvonta

46 §

Sen, joka varastoi, lähettää, kuljettaa tai pitää kaupan kaloja tai rapuja niiden rauhoitusaikana tai alamittaisina, on vaadittaessa esitettävä lupansa tai osoitettava oikeutensa muulla tavalla.

Kalastuslain 93 §:ssä tarkoitettua merkitsemisen suorittaa sillä paikkakunnalla, missä saalis myydään tai mistä se lähetetään, poliisipäällikkö tai hänen määräämänsä henkilö noudattaen maa- ja metsätalousministeriön antamia ohjeita sekä käyttäen työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimittamia merkitsemisvälineitä. Merkintä tehdään kuljetus- tai myyntilaatikkoon. Merkitsemisestä on sitä pyytäneen suoritettava maa- ja metsätalousministeriön määräämä maksu, joka on enintään 30 euroa laatikolta. (27.9.2001/819)

47 §

(4.4.2012/158) Kalastusvalvojan koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle valmiudet osoittaa kalastusvalvojan kokeen suorittamisella omaksuneensa tiedot ja taidot, jotka edellytetään kalastusvalvojan tehtävässä toimimiseksi. Kalastusvalvojan koulutuksessa on perehdyttävä seuraaviin opintoaiheisiin:

- 1) kalastusta ja kalastuksenvalvontaa koskevaan lainsäädäntöön ja käytäntöön;
 - 2) hallintolain (434/2003) mukaisesti hyvää hallintoa koskeviin perussäännöksiin, jotka asettavat viranomaisten toiminnalle laadulliset vähimmäisvaatimukset, sekä muuhun kalastuksenvalvojan työhön kuuluvien hallintotehtävien hoitamista koskevaan lainsäädäntöön;
 - 3) viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999);
 - 4) kielilakiin (423/2003) sekä saamen kielilakiin (1086/2003) siellä, missä kyseistä kieltä tarvitaan;
 - 5) asiakaspalvelutaitoihin;
 - 6) turvalliseen vesillä ja jäällä liikkumiseen; sekä
 - 7) yhteistoimintaan muiden kalastuksenvalvontaa suorittavien viranomaisten kanssa.
- Koulutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kalastuksenvalvojan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

48 §

(4.4.2012/158) Kalastuksenvalvojan koe on kirjallinen ja sen on sisällettävä kysymyksiä kaikista kalastuksenvalvojan koulutuksen opintoaiheista. Kalastusviranomainen määrittelee suoritettavan kokeen sisällön.

49 §

(4.4.2012/158) Poliisin on tehtävä kalastuslain 102 §:n 2 tai 4 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta merkintä pitämäänsä luetteloon.

Kalastuslain 103 §:ssä tarkoitettu pyydys tai kalastusväline on myytävä julkisella huutokaupalla. Jos tavaran arvo on vähäinen, se voidaan myydä julkista huutokauppaa toimittamatta tai päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräyksestä hävittää.

50 §

(Kumottu asetuksella 4.4.2012/158)

7 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Rauhoituspiiri osoitetaan rannalle sopiviin paikkoihin sijoitettavin suorakaiteen muotoisin laatoin, joihin valkoiselle pohjalle on mustin kirjaimin merkitty sana: Rauhoituspiiri. Rauhoituspiirin rajaa vedessä osoittamaan käytetään merkinä mustaa, jäykkää, suorakulmaisen kolmion muotoista lippua, joka on kiinnitetty toisesta suoran kulman viereisestä, 40 senttimetrin pituisesta sivustaan vähintään puolitoista metriä vedestä nousevaan salkoon ja jonka toinen, 30 senttimetrin mittainen, suoran kulman viereinen sivu on lipun alalaitana. Tarvittaessa voidaan rauhoituspiirin rajat kalastuslain 45 §:ssä tarkoitettua selvityksen perusteella merkitä karttapiirroksen, jota kalastusalueen hallituksen toimesta pidetään sitä tarvitsevien saatavilla.

Kalaväylän ja kalastuslain 26 §:ssä tarkoitettua alueen rajat voidaan tarvittaessa selvittää ja merkitä kartalle jakoasetuksen 230 §:ssä mainitussa toimituksessa, jonka kustannukset kalastuspiirin hakiessa toimitusta maksetaan valtion varoista. Merkintä maalle tehdään tarvittaessa rajaviittoja käyttämällä ja muutoin soveltuvin osin noudattamalla, mitä jakoasetuksen 128 §:ssä on säädetty. Vedessä käytetään tällaisten alueiden rajan merkinä mustaa, jäykkää tasakylkisen kolmion muotoista lippua, jonka kanta on 30 senttimetrin ja sivut 40 senttimetrin pituiset ja joka kannastaan on kiinnitetty sellaiseen salkoon kuin 1 momentissa on säädetty.

51 a §

(10.1.1997/1) Kalastuslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua viehekalastuskieltoa haetaan kirjallisesti maaseutuelinkeinopiiriltä. Hakemukseen on liitettävä selvitys kiellon hakemisen perusteista ja viehekalastuskieltoalueen rajoista karttaliitteineen.

51 b §

(10.1.1997/1) Kalastuslain 8 §:ssä tarkoitettua viehekalastuskieltoa kalastuslain 11 §:n 2 momentin nojalla kielletyt alueet merkitään kaupunkimaisten taajamien välittömässä läheisyydessä rannalle tai rantaveteen sijoitettavin, selvästi näkyvin kyltein, joissa on keltaiselle pohjalle mustin kirjaimin merkitty sanat: kalastuslain 8

§:ssä säädetty viehekalastus kielletty. Kieltoalueen merkinnän suorittaa maaseutuelinkeinopiiri. Kaikkien viehekalastuskieltoalueiden rajat merkitään karttapiirrookseen, joka pidetään saatavilla maaseutuelinkeinopiirissä.

Maaseutuelinkeinopiiri määrittää kalastuslain 8 §:ssä tarkoitetut lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikat ja merkitsee ne maaseutuelinkeinopiirissä nähtävillä oleviin karttoihin. Vilkaasti liikennöityjen yleisten teiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevat lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikat merkitään maastoon näkyville paikoille sijoitettavin kyltein.

52 §

(15.5.1998/336) Kalastuksenhoitomaksu ja viehekalastusmaksu suoritetaan maa- ja metsätalousministeriön erillisille postisiirtotileille. Todistukseksi kalastuksenhoitomaksun ja viehekalastusmaksun suorittamisesta katsotaan sellainen maksukuitti tai maa- ja metsätalousministeriön taikka työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymän asiamiehen varmentama tosite, josta ilmenee, kenen puolesta maksu on suoritettu. Lyhytaikainen kalastuksenhoitomaksu ja viehekalastusmaksu ovat voimassa seitsemän vuorokautta maksupäivästä tai muusta maksuhetkellä maksukuittiin erikseen merkitystä päivästä alkaen.

Maa- ja metsätalousministeriön ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymän 1 momentissa tarkoitetun asiamiehen on tilitettävä keräämänsä kalastuksenhoito- ja viehekalastusmaksut valtiolle kalenterikuukausittain jälkikäteen siten kuin maa- ja metsätalousministeriö tai työvoima- ja elinkeinokeskus määrää.

53 §

(10.1.1997/1) Kalastuslain 88 §:n 1 momentissa säädetty velvollisuus kalastuksenhoitomaksun suorittamiseen koskee jokaista 18–64-vuotiasta, joka on välittömästi osallisena pyyntitapahtumaan. Kalastuksenhoitomaksua ei peritä niiltä, jotka ovat pyynnissä mukana ainoastaan apuhenkilöinä osallistumatta pyyntivälineiden käsittelyyn pyyntitapahtuman yhteydessä.

Alle 18-vuotiaan tai 65 vuotta täyttäneen, joka kalastuslain 88 §:n 1 momentin nojalla on oikeutettu harjoittamaan kalan ja ravun pyyntiä kalastuksenhoitomaksua suorittamatta tai kalastuslain 88 §:n 2 momentin nojalla viehekalastusta viehekalastusmaksua suorittamatta, tulee tarvittaessa luotettavasti osoittaa ikänsä.

54 §

Kalastuslain 9 §:n 1 momentin mukaista maksua määrättäessä on huomioitava paikalliset olot, kalaveden kalakanta, kalakannan hyväksi suoritettavat hoitotoimenpiteet, kalastusrasitus ja kalastuksen laatu.

55 §

(22.12.1993/1356) Kalastusalueen on ilmoitettava kalastuslain 26 §:n 2 ja 4 momentin, 32 §:n 2 ja 3 momentin, 35 §:n 2 momentin, 37 §:n 2 momentin, 43 §:n 1 momentin ja 46 §:n 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaiselle maaseutuelinkeinopiirille ja poliisiviranomaiselle. Maaseutuelinkeinopiirin on ilmoitettava kalastuslain 37 §:n 1 momentin ja 38 §:n nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille kalastusalueille ja poliisiviranomaisille.

56 §

Kalastuspiirin ja kalastusalueen kalastuslain mukaisesti antamat päätökset ja niiden muut yleisesti tiedoksi saatettavat ilmoitukset on asianomaisissa kunnissa pantava näkyviin niin kuin julkisista kuulutuksista on säädetty sekä tarpeen mukaan julkaistava alueella yleisesti ilmestyvässä sanomalehdessä ja annettava tiedoksi kalastuslain 96 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

Niin kauan kuin 1 momentissa tarkoitettu päätös on voimassa, on sitä koskeva ilmoitus vuosittain uudistettava.

57 §

(Kumottu asetuksella 22.12.1993/1356)

58 §

Milloin kalastuslain 3 §:ssä tarkoitetun useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden rajoista on epätietoisuutta, kalastuskunta tai sen osakas voi hakea jakolain mukaista rajankäyntiä.

(Jakolaki 604/1951 on kumottu Kiinteistönmuodostamislailla 554/1995.)

59 §

Tarkempia määräyksiä tämän asetuksen soveltamisesta antaa tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriö.

60 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Hallintolaki 6.6.2003/434

Muutettu lailla 22.12.2009/1408

Muutettu lailla 11.6.2010/581

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Lain tarkoituksena on myös edistää hallinnon palvelujen laatua ja tuloksellisuutta.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään hyvän hallinnon perusteista sekä hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä.

Tätä lakia sovelletaan valtion viranomaisissa, kunnallisissa viranomaisissa ja itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa sekä eduskunnan virastoissa ja tasavallan presidentin kansliassa (viranomainen).

Tätä lakia sovelletaan valtion liikelaitoksissa, julkisoikeudellisissa yhdistyksissä sekä yksityisissä niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä.

3 §

Soveltaminen hallintosopimuksiin

Tätä lakia sovellettaessa hallintosopimuksella tarkoitetaan viranomaisen toimivaltaan kuuluvaa sopimusta julkisen hallintotehtävän hoitamisesta tai sopimusta, joka liittyy julkisen vallan käyttöön.

Hallintosopimusta tehtäessä on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja riittävällä tavalla turvattava niiden henkilöiden oikeudet sopimuksen valmistelussa sekä mahdollisuudet vaikuttaa sopimuksen sisältöön, joita sovitettava asia koskee.

4 §

Soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta lainkäyttöön, esitutkintaan, poliisitutkintaan eikä ulosottoon. Lakia ei sovelleta myöskään sotilaskäskyihin eikä muihin tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista koskeviin hallinnon sisäisiin määräyksiin.

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta ylimpien laillisuusvalvojen harjoittamaan laillisuusvalvontaan, ellei erikseen toisin säädetä.

Käsiteltäessä hallintokanteluasioita muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa viranomaisissa on noudatettava hyvän hallinnon perusteita sekä turvattava niiden henkilöiden oikeudet, joita asia välittömästi koskee. Kanteluasiassa annettavaan ratkaisuun ja sen tiedoksiantoon sovelletaan tämän lain säännöksiä.

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

Hallintoasian sähköisestä vireillepanosta ja käsittelystä sekä päätöksen sähköisestä tiedoksiannosta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa säädetään kirkkolaissa (1054/1993).

2 luku

Hyvän hallinnon perusteet

6 §

Hallinnon oikeusperiaatteet

Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

7 §

Palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus

Asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

8 §

Neuvonta

Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.

Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen.

9 §

Hyvän kielenkäytön vaatimus

Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

Asiakkaan oikeudesta käyttää omaa kieltään viranomaisessa asioidessaan on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai mitä johtuu Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista.

10 §

Viranomaisten yhteistyö

Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä.

Viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään erikseen.

5 luku

Asian käsittelyä koskevat yleiset vaatimukset

23 §

Käsittelyn viivoytyksettömyys

Asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

24 §

Käsittelyn julkisuus

Asia käsitellään julkisesti, jos niin on säädetty tai erityisen säännöksen nojalla päätetty.

Asiakirjojen julkisuudesta ja asianosaisten tiedonsaantioikeudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

27 §

Esteellisyys

Virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

28 §

Esteellisyysperusteet

Virkamies on esteellinen:

- 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
- 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen;
- 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai
- 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Läheisellä tarkoitetaan 1 momentissa:

- 1) virkamiehen puolisoa ja virkamiehen lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa, isovanhempaa ja virkamiehelle muuten erityisen läheistä henkilöä samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa;
- 2) virkamiehen vanhempien sisarusta sekä hänen puolisoaan, virkamiehen sisarusten lapsia ja virkamiehen entistä puolisoa; sekä
- 3) virkamiehen puolison lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa ja isovanhempaa samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa sekä virkamiehen puolison sisarusten lapsia.

Läheisenä pidetään myös vastaavaa puolisuolaista. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

29 §

Esteellisyyden ratkaiseminen

Virkamiehen esteellisyyttä koskeva kysymys on ratkaistava viipymättä.

Virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään. Monijäsenen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää kuitenkin toimitus. Monijäsenen toimitus päättää myös muun läsnäoloon oikeutetun esteellisyydestä. Jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimitus ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä.

Esteellisyyttä koskevaan päätökseen ei saa hakea erikseen oikaisua eikä muutosta valittamalla.

30 §

Asian käsittelyn jatkaminen

Esteellisen virkamiehen tilalle on viipymättä määrättävä esteetön virkamies. Virkamies saa kuitenkin käsitellä kiireellisen asian, jonka ratkaisuun esteellisyys ei voi vaikuttaa.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621

Muutettu lailla 30.6.2000/363
Muutettu lailla 30.11.2002/1151
Muutettu lailla 11.2.2002/1060
Muutettu lailla 27.6.2003/684
Muutettu lailla 23.4.2004/281
Muutettu lailla 23.6.2005/495
Muutettu lailla 2.9.2005/701
Muutettu lailla 30.3.2007/385
Muutettu lailla 15.6.2007/713
Muutettu lailla 24.4.2009/274
Muutettu lailla 14.5.2010/374
Muutettu lailla 14.1.2011/22
Muutettu lailla 8.4.2011/333
Muutettu lailla 13.5.2011/458
Muutettu lailla 20.5.2011/528
Muutettu lailla 10.6.2011/635
Muutettu lailla 17.6.2011/701
Muutettu lailla 19.4.2013/302

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Julkisuusperiaate

Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Oikeudesta seurata eduskunnan täysistuntoa, valtuuston ja muiden kunnallisten toimielinten kokouksia sekä tuomioistuinten ja kirkollisten toimielinten istuntoja säädetään erikseen.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista sekä viranomaisessa toimivan vaihtolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista samoin kuin viranomaistenvelvollisuuksista tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi.

3 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

4 §

Viranomaiset

Viranomaisilla tarkoitetaan tässä laissa:

- 1) valtion hallintoviranomaisia sekä muita valtion virastoja ja laitoksia;
 - 2) tuomioistuimia ja muita lainkäyttöelimiä;
 - 3) valtion liikelaitoksia;
 - 4) kunnallisia viranomaisia;
 - 5) Suomen Pankkia mukaan lukien Rahoitustarkastus, Kansaneläkelaitosta sekä muita itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia; Eläketurvakeskuksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiakirjoihin lakia kuitenkin sovelletaan 2 momentissa säädetyllä tavalla;
 - 6) eduskunnan virastoja ja laitoksia;
 - 7) Ahvenanmaan maakunnan viranomaisia niiden huolehtiessa valtakunnan viranomaisille kuuluvista tehtävistä maakunnassa;
 - 8) lain tai asetuksen taikka 1, 2 tai 7 kohdassa tarkoitettujen viranomaisen päätöksen perusteella tiettyä tehtävää itsenäisesti hoitamaan asetettuja lautakuntia, neuvottelukuntia, komiteoita, toimikuntia, työryhmiä, toimitusmiehiä ja kunnan ja kuntayhtymän tilintarkastajia sekä muita niihin verrattavia toimielimiä.
- Mitä viranomaisesta säädetään, koskee myös lain tai asetuksen taikka lain tai asetuksen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella julkista tehtävää hoitavia yhteisöjä, laitoksia, säätiöitä ja yksityisiä henkilöitä niiden käyttäessä julkista valtaa. Evankelis-luterilaisen kirkon asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

5 §

Viranomaisen asiakirja

Asiakirjalla tarkoitetaan tässä laissa kirjallisen ja kuvallisen esityksen lisäksi sellaista käyttönsä vuoksi yhteen kuuluviksi tarkoitetuista merkeistä muodostuvaa tiettyä kohdetta tai asiaa koskevaa viestiä, joka on saatavissa selville vain automaattisen tietojenkäsittelyn tai äänen- ja kuvantoistolaitteiden taikka muiden apuvälineiden avulla.

Viranomaisen asiakirjalla tarkoitetaan viranomaisen hallussa olevaa asiakirjaa, jonka viranomainen tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka joka on toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa.

Viranomaisen laatimana pidetään myös asiakirjaa, joka on laadittu viranomaisen antaman toimeksiannon johdosta, ja viranomaiselle toimitettuna asiakirjana asiakirjaa, joka on annettu viranomaisen toimeksiannosta tai muuten sen lukuun toimivalle toimeksiantotehtävän suorittamista varten.

Viranomaisen asiakirjana ei pidetä 5 momentissa säädetyin poikkeuksin:

1) viranomaisen palveluksessa olevalle tai luottamushenkilölle hänen muun tehtävänsä tai asemansa vuoksi lähetettyä kirjettä tai muuta asiakirjaa;

2) viranomaisen palveluksessa olevan tai viranomaisen toimeksiannosta toimivan laatimia muistiinpanoja taikka sellaisia luonnoksia, joita laatija ei ole vielä antanut esittelyä tai muuta asian käsittelyä varten;

3) viranomaisen sisäistä koulutusta, tiedonhakua tai muuta niihin verrattavaa sisäistä käyttöä varten hankittuja asiakirjoja;

4) asiakirjaa, joka on annettu viranomaiselle yksityisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten tai laadittu sen suorittamiseksi;

5) viranomaiselle löytötavarana jäänyttä tai toimitettua asiakirjaa.

Lakia sovelletaan viranomaisissa työskentelevien sekä viranomaisten ja niiden lukuun toimivien yksityisten ja yhteisöjen välisiä neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittuihin asiakirjoihin vain, jos asiakirjat sisältävät sellaisia tietoja, että ne arkistolainsäädännön mukaan on liitettävä arkistoon. Jos asiakirjat kuitenkin liitetään arkistoon, viranomainen voi määrätä, että tietoja niistä saa antaa vain viranomaisen luvalla.

Mitä asiakirjan salassapidosta tämän lain 24 §:ssä tai muussa laissa säädetään, sovelletaan myös 3 momentin 2 kohdassa ja 4 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

3 luku

Oikeus saada tieto asiakirjasta

9 §

Tiedonsaanti julkisesta asiakirjasta

Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen.

Tiedon antaminen asiakirjasta, joka 6 ja 7 §:n mukaan ei ole vielä julkinen, on viranomaisen harkinnassa. Harkinnassa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

10 §

Tiedonsaanti salassa pidettävästä asiakirjasta

Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen tässä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

12 §

Oikeus saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta

Jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyin rajoituksin, jollei laissa toisin säädetä.

5 luku

Viranomaisen velvollisuudet edistää tiedonsaantia ja hyvää tiedonhallintatapaa

17 §

Tiedonsaantioikeuksien huomioon ottaminen päätöksenteossa

Viranomainen on tämän lain mukaisia päätöksiä tehdessään ja muutoinkin tehtäviään hoitaessaan velvollinen huolehtimaan siitä, että tietojen saamista viranomaisen toiminnasta ei lain 1 ja 3 § huomioon ottaen rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista ja että tiedon pyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti.

Asiakirjasalaisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on lisäksi otettava huomioon, onko asiakirjan salassapitovelvollisuus riippumaton asiakirjan antamisesta johtuvista tapauskohtaisista vaikutuksista (vahinkoedellytyslausekkeeton salassapitosäännös) vai määräytyykö julkisuus asiakirjan antamisesta johtuvien haitallisten vaikutusten perusteella (julkisuusolettamaan perustuva salassapitosäännös) vai edellyttääkö julkisuus sitä, ettei tiedon antamisesta ilmeisesti aiheudu haitallisia vaikutuksia (salassapito-olettamaan perustuva salassapitosäännös).

Harkittaessa yleisöltä salassa pidettävän tiedon antamista ennalta määritellylle tiedonsaajalle julkisuus- tai salassapito-olettaman sisältävän säännöksen osoittamissa rajoissa on pidettävä huolta siitä, että tiedonsaajalla on tämän lain mukainen vaihtolovelvollisuus ja että tietoja annetaan muille kuin viranomaisille ja niissä toimiville vain, jos tiedon antamiselle on painava yleinen syy. (23.6.2005/495)

18 §

Hyvä tiedonhallintatapa

Viranomaisen tulee hyvän tiedonhallintatavan luomiseksi ja toteuttamiseksi huolehtia asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muusta tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä sekä tässä tarkoituksessa erityisesti:

1) pitää luetteloa käsiteltäviksi annetuista ja otetuista sekä ratkaistuista ja käsitellyistä asioista tai muutoin huolehtia siitä, että sen julkiset asiakirjat ovat vaivattomasti löydettävissä;

2) laatia ja pitää saatavilla kuvaukset pitämistään tietojärjestelmistä sekä niistä saatavissa olevista julkisista tiedoista, jollei tiedon antaminen ole vastoin 24 §:n tai muun lain säännöksiä;

3) selvittää tietojärjestelmien käyttöönottoa sekä hallinnollisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia valmisteltaessa suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus asiakirjojen julkisuuteen, salassapitoon ja suojaan sekä tietojen laatuun samoin kuin ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tietoon liittyvien oikeuksien ja tiedon laadun turvaamiseksi sekä asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen suojan järjestämiseksi;

4) suunnitella ja toteuttaa asiakirja- ja tietohallintonsa samoin kuin ylläpitämänsä tietojärjestelmät ja tietojenkäsittelyt niin, että asiakirjojen julkisuus voidaan vaivattomasti toteuttaa ja että asiakirjat ja tietojärjestelmät sekä niihin sisältyvät tiedot arkistoidaan tai hävitetään asianmukaisesti ja että asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen suoja, eheys ja laatu turvataan asianmukaisin menettelytavooin ja tietoturvallisuusjärjestelyin ottaen huomioon tietojen merkitys ja käyttötarkoitus sekä asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvat uhkatekijät ja tietoturvallisuustoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset;

5) huolehtia siitä, että sen palveluksessa olevilla on tarvittava tieto käsiteltävien asiakirjojen julkisuudesta sekä tietojen antamisesta ja käsittelystä sekä niiden ja asiakirjojen ja tietojärjestelmien suojaamisesta noudatettavista menettelyistä, tietoturvallisuusjärjestelyistä ja tehtävänjaosta, samoin kuin siitä, että hyvän tiedonhallintavan toteuttamiseksi annettujen säännösten, määräysten ja ohjeiden noudattamista valvotaan.

(2. mom. kumottu lailla 10.6.2011/635.)

Arkistotoimen tehtävistä on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

6 luku

Salassapitovelvoitteet

22 §

Asiakirjasalaisuus

Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se tässä tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomaisen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaihtolovelvollisuus.

Salassa pidettävää viranomaisen asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi.

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

3) poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) mukaan; (13.5.2011/458)

26) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta epäillyn, asianomistajan tai muun rikosasiaan liittyvän henkilön yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista seikoista samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksen uhrista, jos tiedon antaminen loukkaisi rikoksen uhrin oikeuksia tai hänen muistoaan tai läheisiään, jollei tiedon antaminen ole tarpeen viranomaisen tehtävän suorittamiseksi;

31) asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön ilmoittamasta salaisesta puhelinnumerosta tai tiedon matkaviestimen sijaintipaikasta, samoin kuin asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön kotikunnasta ja hänen siellä olevasta asuinpaikastaan tai tilapäisestä asuinpaikastaan samoin kuin puhelinnumerosta ja muista yhteystiedoista, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassapitoa ja hänellä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi; (30.11.2001/1151)

Edellä 1 momentissa ja muussa laissa säädettyjä asiakirjasalaisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

31 §

*Viranomaisen asiakirjan salassapidon
lakkaaminen*

(23.6.2005/495) Viranomaisen asiakirjaa ei saa pitää salassa, kun salassapidolle laissa säädetty tai lain nojalla määrätty aika on kulunut tai kun asiakirjan salassa pidettäväksi määrännyt viranomainen on peruuttanut salassapitoa koskevan määräyksen.

Viranomaisen asiakirjan salassapitoaika on 25 vuotta, jollei toisin ole säädetty tai lain nojalla määrätty. Yksityiselämän suojaamiseksi 24 §:n 1 momentin 24-32 kohdassa salassa pidettäväksi säädetyn asiakirjan tai niitä vastaavan muussa laissa salassa pidettäväksi säädetyn tai muun lain nojalla salassa pidettäväksi määrätyn asiakirjan salassapitoaika on 50 vuotta sen henkilön kuolemasta, jota asiakirja koskee tai, jollei tästä ole tietoa, 100 vuotta.

Viranomaisen laatiman asiakirjan salassapitoaika lasketaan asiakirjaan merkitystä päivämäärästä tai, jollei asiakirjassa ole päivämäärää, sen valmistumisesta. Yksityisen viranomaiselle antaman asiakirjan salassapitoaika lasketaan päivästä, jona viranomainen on asiakirjan saanut.

Kielilaki 6.6.2003/423

Uutta kielilakia sovelletaan valtion viranomaisiin, kunnallisiin viranomaisiin, itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin (kuten Kansaneläkelaitokseen), eduskunnan virastoihin (kuten eduskunnan oikeusasiamiehen toimistoon) ja tasavallan presidentin kansliaan. Laki koskee myös valtion liikelaitoksia, valtion ja kuntien yhtiöitä sekä myös yksityisiä niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä, kuten esimerkiksi kalastusalueita.

Kielilain 25 § sisältää säännökset yksityiseltä vaadittavasta kielitaidosta tilanteissa, joissa julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla säädetty yksityiselle.

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Kansalliskielet

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi.

2 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia.

Tavoitteena on, että jokaisen oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon taataan kielestä riippumatta sekä että yksilön kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että niihin tarvitsee erikseen vedota.

Viranomainen voi antaa parempaa kielellistä palvelua kuin tässä laissa edellytetään.

4 §

Muut kieltä koskevat säännökset

Tämän lain lisäksi erityislainsäädännössä säädetään muun ohella:

- 1) opetuskielestä, kielestä oppiaineena ja tutkintokielestä koulutusta koskevassa lainsäädännössä;
- 2) sivistystoimintaan liittyvistä kielellisistä oikeuksista yleisradiotoimintaa, teattereita, kuvaohjelmia, kirjastoja, nuorisotyötä ja liikuntaa koskevassa lainsäädännössä;
- 3) potilaan ja sosiaalihuollon asiakkaan kielellisistä oikeuksista terveydenhuolto- ja sosiaalilainsäädännössä;
- 4) esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä käytettävästä kielestä esitutkintaa ja oikeudenkäyntiä koskevassa lainsäädännössä; sekä
- 5) julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta siitä annetussa lainsäädännössä.

5 §

Kielellinen jaotus

Kielellisen jaotuksen perusyksikkö on kunta. Kunta on joko yksikielinen tai kaksikielinen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään joka kymmenes vuosi virallisen tilaston perusteella, mitkä kunnat ovat kaksikielisiä ja mikä on näiden kuntien enemmistön kieli sekä mitkä kunnat ovat suomen- tai ruotsinkielisiä yksikielisiä kuntia.

Kunta on säädettävä kaksikieliseksi, jos kunnassa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita ja vähemmistö on vähintään kahdeksan prosenttia asukkaista tai vähintään 3 000 asukasta. Kaksikielinen kunta on säädettävä yksikieliseksi, jos vähemmistö on alle 3 000 asukasta ja sen osuus on laskenut alle kuuden prosentin. Kunnan valtuuston esityksestä valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kunta kaksikieliseksi seuraavaksi kymmenvuotisjaksoksi, vaikka kunta muuten olisi yksikielinen.

Jos kuntajako muutetaan, on samalla päätettävä muutoksen vaikutuksesta kuntien kielelliseen asemaan. Jos kaksikielinen kunta tulee kuntajaon muutoksen johdosta osaksi sellaista uutta kuntaa, joka 2 momentin nojalla

olisi säädettävä yksikieliseksi, on uusi kunta kuitenkin kaksikielinen. Tällaisen kunnan kielellistä asemaa ei voida muuttaa 1 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella. (28.6.2013/480)

6 §

Yksi- ja kaksikielinen viranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) yksikielisellä viranomaisella valtion viranomaista, jonka virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia, sekä yksikielisen kunnan viranomaista samoin kuin kuntayhtymän viranomaista, jos kuntayhtymään kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia; sekä

2) kaksikielisellä viranomaisella valtion keskushallintoviranomaista ja muuta viranomaista, jonka virka-alueeseen kuuluu erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta, sekä kaksikielisen kunnan viranomaista samoin kuin kuntayhtymän viranomaista, jos kuntayhtymään kuuluu erikielisiä kuntia taikka vähintään yksi kaksikielinen kunta.

Viranomaisen alueellisen yksikön tai muun alueellisen organisaation kielellinen asema määräytyy sen virka-alueen kielellisen aseman mukaan. Erityisistä syistä voidaan virka-alueen kielivähemmistön tarpeita varten perustaa yksikielisiä yksiköitä tai osastoja.

10 §

Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viranomaisissa

Valtion viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.

Yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomainen pyynnöstä toisin päättä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta vireille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa velvoitetta.

12 §

Asian käsittelykieli hallintoasiassa

Hallintoasian käsittelykielenä on kaksikielisessä viranomaisessa asianosaisten kieli. Jos asianosaisten ovat erikielisiä tai jos kaikki asianosaisten eivät asian vireille tullessa ole viranomaisen tiedossa, viranomainen päättää käytettävästä kielestä asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen. Jos kielivalintaa ei voida tehdä tällä perusteella, käytetään viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kieltä.

Yksikielinen viranomainen käyttää viranomaisen kieltä käsittelykielenä hallintoasiassa, jollei viranomainen asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen päättä toisen kielen käyttämisestä.

18 §

Oikeus tulkkaukseen

Jos jollakulla on lain mukaan oikeus käyttää omaa kieltään, mutta viranomaisen kieli tai asian käsittelykieli on toinen, viranomaisen on järjestettävä maksuton tulkkaus, jollei se itse huolehdi tulkkauksesta tai jollei 2 momentista muuta johdu.

Asianosaisten, joka 15 ja 16 §:ssä tarkoitettussa asiassa haluaa tulkkausta, on huolehdittava tulkkauksesta itse ja omalla kustannuksellaan, jollei tuomioistuimien asian laadun huomioon ottaen päättä toisin.

Yksityisten kielellinen palveluvelvollisuus

Jos julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla säädetty yksityiselle, sitä koskee sen hoitaessa tätä tehtävää, mitä tässä laissa säädetään viranomaisesta. Jos tehtävän vastaanottaja määräytyy viranomaisen päätöksen tai muun toimenpiteen taikka viranomaisen ja vastaanottajan välisen sopimuksen perusteella, viranomaisen on varmistettava, että tehtävää hoidettaessa annetaan tämän lain mukaista kielellistä palvelua. Tämä tulee myös varmistaa viranomaisen antaessa muun kuin julkisen hallintotehtävän yksityisen hoidettavaksi, jos tämän lain edellyttämän palvelutason ylläpitäminen sitä vaatii.

Rikoslaki 19.12.1889/39

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §

(27.8.2010/755) 9 § on kumottu lailla 27.8.2010/755, joka tulee voimaan lailla säädettävänä ajankohtana. Aiempi sanamuoto kuuluu:

9 §

Rikesakkorikkomukset

(26.6.2008/475) Rikesakko voidaan 2–8 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. (14.8.2009/641)

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi tieliikennelain (267/1981), ajoneuvolain (1090/2002), ajokorttilain (386/2011), taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009), kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) tai vesiliikennelain (463/1996) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat:

- 1) jalankulkijoita;
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa;
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia;
- 4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla;
- 5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista; taikka
- 6) vesillä liikkujaa koskevia yleisiä velvollisuuksia, vesikulkuneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa, vesiliikenteeseen liittyvien asiakirjojen esittämisvelvollisuutta tai vesiliikennettä koskevia alueellisia kieltoja ja rajoituksia. (29.4.2011/392)

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tositteen määrääjässä esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 41 luvun 7 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (976/2006) 26 §:ssä säädetystä vesikulkuneuvorikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös alkoholilaisissa (1143/1994) säädetyn tai poliisin yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi alkoholilain nojalla antaman alkoholijuoman nauttimiskiellon rikkomisesta taikka alkoholilaisissa säädettyjen alkoholijuoman hallussa pitämistä koskevien ikärajojen rikkomisesta. (14.8.2009/641)

Edellä 2–7 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (14.8.2009/641)

Jätelaki 1072/1993 on kumottu jätelailla 646/2011.

7 luku (19.4.1991/697)

Yhteisestä rangaistuksesta

3 b §

Rikesakko

(27.8.2010/755) Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 20 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.

(Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla)

28 luku

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

10 §

Luvaton pyynti

(24.8.1990/796) Joka luvattomasti metsästää toisen metsästysmailla tai kalastaa tai muuten pyytää toisen kalavedessä taikka ylittää lakiin, lupaa, sopimukseen tai päätökseen perustuvan metsästys- tai kalastusoikeutensa, on tuomittava luvattomasta pyynnistä sakkoon.

Luvattomasta pyynnistä tuomitaan myös se, joka tahallaan luvattomasti pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen sellaisella alueella, jolla hänellä ei ole tähän oikeutta tai lupaa. (14.6.2002/515)

48 a luku

Luonnonvararikoksista

2 §

Kalastusrikos

(14.6.2002/515) Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) käyttää kalastuksessa räjähdyksellä tai muulla tavoin aikaansaattua painetta taikka ampuma-asetta tai sähkövirtaa,

2) kalastaa huomattavassa laajuudessa vastoin kalastuslain tai sen nojalla annettua kalojen tai rapujen rauhoitusta, pyydyksiä, pyynnin harjoittamista, pyyntikieltoa, pyyntirajoitusta tai kalojen tai rapujen alamittaa koskevaa säännöstä tai yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä,

3) kalastaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla annetuissa Euroopan yhteisön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevilla asetuksilla tai niiden nojalla annetuissa päätöksissä tai määräyksissä kielletyllä pyyntivälillä, pyyntivälillä tai kiellettyinä pyyntiaikoina, tai

4) luvattomasti kalastuslain vastaisesti istuttaa tai siirtää vesialueelle kala- tai rapulajia tai niiden kantaa, jota siellä ei ennestään ole siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa tai vahinkoa kalakannalle tai kalavedelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kalastusrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

4 §

Laittoman saaliin kätkeminen

(14.6.2002/515) Joka kätkee, hankkii, kuljettaa, välittää tai kauppa metsästysrikoksella tai kalastusrikoksella saatua saalista, vaikka tietää, että se on tällä tavalla saatu, on tuomittava laittoman saaliin kätkemisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta ei tuomita henkilöä, joka on osallinen rikokseen, jolla laitton saalis on saatu. Pykälän 1 momenttia ei myöskään sovelleta rikoksentekijän kanssa yhteistaloudessa asuvaan henkilöön, joka ainoastaan käyttää tai kuluttaa rikoksentekijän yhteistalouden tavanomaisiin tarpeisiin hankkimaa saalista.

5 §

Syyteoikeus

(14.6.2002/515) Jos kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. (13.5.2011/441)

Mitä 1 luvussa säädetään Suomen ulkopuolella tehdyn, Suomeen kohdistuvan rikoksen syytteeseen saattamisesta ja siitä tuomitsemisesta, koskee myös tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua kalastusrikosta, jos se on tehty Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolisilla vesialueilla. (26.11.2004/1067)

Laki rikesakkorikkomuksista 756/2010

13 §

Kalastuksenhoitomaksua tai viehekalastusmaksua koskeva rikkomus

Sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, vaikka hän ei ole suorittanut valtiolle kalastuslain (286/1982) 88 §:ssä säädettyä kalastuksenhoitomaksua tai viehekalastusmaksua, määrätään 50 euron rikesakko.

Rikesakko määrätään 1 momentin mukaisesti kalan tai ravun pyyntiä harjoittavalle, jolla ei ole mukanaan tosittua maksusta ja joka ei esitä sitä seitsemän vuorokauden kuluessa.

18 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tällä lailla kumotaan rikesakkorikkomuksista annettu asetus (610/1999).

Asetus rikesakkorikkomuksista 21.5.1999/610

13 a §

Kalastuksenhoitomaksua koskeva rikkomus

(Lisätty A:lla 8.8.2002/661) Sille, joka harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, vaikka hän ei ole suorittanut kalastuslain (286/1982) 88 §:n 1 momentissa säädettyä kalastuksenhoitomaksua, tai joka laiminlyö esittää kalastuksenhoitomaksun suorittamista osoittavan tositteen määräajassa, voidaan määrätä 50 euron rikesakko.

13 b §

Viehekalastusmaksua koskeva rikkomus

(Lisätty A:lla 8.8.2002/661) Sille, joka harjoittaa viehekalastusta, vaikka hän ei ole suorittanut kalastuslain 88 §:n 2 momentissa säädettyä viehekalastusmaksua, tai joka laiminlyö esittää viehekalastusmaksun suorittamista osoittavan tositteen määräajassa, voidaan määrätä 50 euron rikesakko.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.